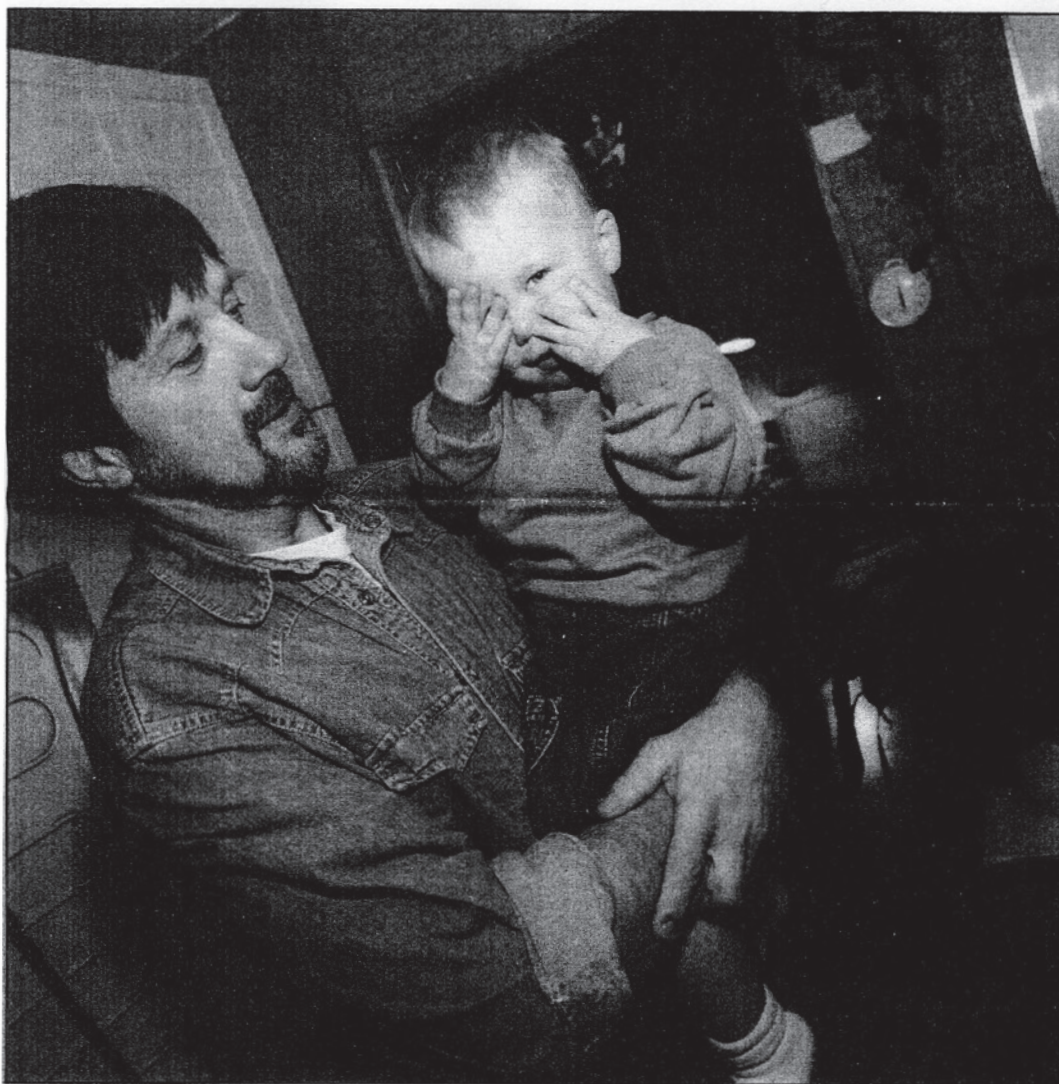

KARENSSI- SANOMAT

TYÖTTÖMIEN VALTAKUNNALLINEN YHTEISTOIMINTAJÄRJESTÖ

Elämisen arvot uusiksi? s. 8-9

Murrostorstaina 4.11 näky työttömien tahto

Työttömät eivät ikinä saa töitä, jos talouspolitiikan linjaa ei muuteta. Myös työttömyysturvan leikkaamisesta on tehtävä loppu. Työttömät koontuvat eri puolilta Suomea eduskuntaan sanomaan mielipiteensä: Työtä, ja pian!

Juhani Rantanen

sytyttää Hämeenlinnan työttömien tiloissa valkean uuniin. Työttömien yhdistyksissä harrastetaan joka puolella Suomea.

s. 13-16

Työttömyys- turvalle katto?

Työmarkkinatukilakia puidaan eduskunnassa. Työttömille laki merkitsisi perustuvan leikkausta.

s. 3

Osapäivä- työhön tai opiskele- maan?

Työttömän tietopaketti

s. 6 ja 10-12

Lama- lääkkeen vaihtoehto

s. 7

Työ ja toimeentulo on kaiken perusta

Suomessa etsii yli miljoona kättä työkohteita. Lukuisten aivojen jättäminen tyhjäkäynnille ei kehitä talouttamme. Palkkatyön ulkopuolella olevilta viedään elämisen mielekkyys samalla kun sosiaaliturvaa heikennetään giljotiinilla leikaten. Tämän lisäksi hallitus etsii keinoja saada työttömät talkoivoimin kiilaamaan työssä olevien mestoilta. Tässä vedotaan kauniisti työttömien henkisen tasapainon säilyttämiseen. Tämä työttömien ilmaistyö vain lisää työttömyyttä, sillä ilmaistyö syrjäyttää palkkatyötä tekevät työpaikalla. Toimet tuntuvat

kovin tarkoitushakuisilta. Päämääränä on saada työttömät ja työssäkäyvät vastakain ja keskinäiseen nahisteeluun. Hallitsemisen muoto sekin..

Pitkäaikaistyöttömien kaidehtijat pitävät työttömien olotilaa ihanteellisenä. Vakuutan, että mammuttiosa työttömistä vaihtaisi osansa välittömästi osansa työssäkäyvien kanssa. Tyttömät myös tuntevat solidaarisuutta työssäolevia kohtaan heidän kamppailussaan työpaikkojen ja ansioidensa puolesta. Työssäkäyvin etu on myös meidän etumme.

Ihmisen elämä on myös muuta kuin palkkaorjuutta. Yksilön vapaa kehitys ja luovien kykyjen esiin nostaminen on työttömyysajan haaste yhteikunnalle. Kansantalouden tuotto on viimeisen neljän vuoden aikana säilynyt samanlaisena, vaikka työttömiä on tullut 400 000 lisää. Työn tuottavuuden kasvusta voitaisiin osa lohkaista luovien kykyjen esiin nostamiseen ja kehittämiseen, jotta laman kurimuksesta joskus myös noustaisiin.

Elämme työttömien järjestöissä kenraaliharjoituksen ai-

kaa. Työttömien edunvalvonnan lisäksi olemme joutumassa tilanteeseen, jossa meidän on myös taloudellisesti tuettava työttömiä. Moni ei kohta enää selviä ilman työttömien omia keittäjiä. Joudumme siis käytännössä auttamaan ihmisiä kädestä suuhun, vaikka päätehtävämme onkin yrittää vaikuttaa työttömyyden syihin. Tilanteen kohentaminen vaatii kaikkien tahojen laajaa yhteistyötä, josta pyrkyy ja kynärpäättäkiikka ovat poissa.

Murrostorstaina 4.11 osoitamme päättäjille, mitä mieltä todella olemme työttömyys-

turvan heikentämisestä ja työllisyyden hoidosta. Helsingissä nähdään!

MIKKO IMMONEN
TVY:n puheenjohtaja

Työttömät vaativat murrostorstaina:

Työtä - ei sosiaaliturvan heikentämistä !

Työttömät kuuluttavat koko Suomelle "murrostorstaina" 4.11 vaatimuksensa työllisyyden parantamiseksi ja sosiaalisen turvallisuuden säilyttämiseksi. Samalla kun teot työttömyyden vähentämiseksi yhä puuttuvat, hallitus esittää tuntuja leikkauksia työttömän perusturvaan.

Työttömät esittivät edellisen kerran kantansa eduskuntatalon portailta viime toukuu-kuussa. Silloin hallituspuolueet eivät noteeranneet mielenosoittajien vaatimuksia mitenkään, vaikka samaan aikaan eduskunta käsiteli työllisyysvälityksymystä.

Nyt hallitus on ehdottanut historian suurimpia leikkauksia työttömän perusturvaan.

Työttömien valtakunnallisen yhteistyöjärjestön TVY:n mielestä joukkovoiman esittäminen työn puolesta, sosiaaliturvan heikennyksiä vastaan, on välttämätön varoitus hallitukselle, kansanedustajille ja koko Suomen kansalle siitä, että työttömät ovat yhä olemassa - ja että he ovat nyt tosissaan.

Työmarkkinatukea ei sulateta

Uusin kirosana on hallituksen esittämä työmarkkinatuki, joka toteutessaan muuttaisi työttömyys- turvalain mukaisen peruspäivärahan epämääräiseksi tueksi. Työttömien mielestä työttömyysturvalain muuttaminen on kansalaisen perusturvaan puuttumista, joka edellyttää perustuslain mukaista käsittelyä ja määränemistötä eduskunnassa. Työttömyysturva ei tulisi romuttaa vaan päinvastoin: sen tulisi taata ahdinkoon joutuneen elintaso nykyistä paremmiin.

Murrostorstai on osuva työnimmi tämänkertaiselle mielenilmaisullemme, sillä työttömien kärsivällisyys on nyt koeteltu pohjiaan myöten. Murroksen on tapahduttava tänä syksyisenä torstaina. Emme voi is-

tua enää hiljaa paikoillamme, kun perusturvaamme nakerretaan, toteaa TVY:n puheenjohtaja Mikko Immonen.

Kansalainen etusijalle

TVY vaatii, että murros olisi tapahtuttava myös nykyisen talouspolitiikan linjauksessa. Nykyinen suuntaus johtaa ennalta arvaamattomiin seurauksiin, jossa työttömyysluvut vain synkkenevät.

Yksistään viennin avulla ei ongelmia ratkaista vaan nousuun tarvitaan kotimarkkinoiden elpymistä. Kotimaista ostovoimaa tulisi tukea samoin kuin pieniä- ja keskiuuria yrityksiä. Kansalainen on asetettava etusijalle pankkien asemasta.

Yhdessä vakavalla asialla

Työttömät ovat nyt haudankavalla asialla, kirjaimellisesti.

Lähes päivittäin ihmisiä menehtyy henkiseen ja taloudelliseen ahdinkoon, huomauttaa Mikko Immonen.

Tämänkertaisella joukkotilaisuudella on erilaisten kansalaisjärjestöjen, työmarkkinajärjestöjen ja seurakuntien aineellinen ja henkinen tuki. Koska työttömällä ei ole varaa matkustaa, eri järjestöt ovat lupautuneet avustamaan. Ainakin neljä tilausjuna kuljettaa mieltään ilmaisevia ympäri valtakunnan. Lisäksi ammattijärjestöt antavat tiedotusapua ja palstatilaa lehdistään.

Toukokuinen mielenosoitus ko-

kosi vain tuhatkunta työtöntä, mutta nyt murrostorstaille odotetaan jopa 10 000-50 000 mielipiteen ilmaisia.

Puolessa vuodessa työttömät ovat organisoituneet vauhdilla. TVY:n alaisia paikallisyhdistyksiä toimii valtakunnassa jo yli sata ja uusia

perustetaan viikoittain.

Vaikka usean työttömän ajatukset näinä aikoina valtaa epätoivo, murrostorstain uskotaan silti olevan "toivoa täynnä".

TEKSTI: KARI VILKKO

KARENSSISANOMAT

28.10.1993

Julkaisija

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY ry

Päätoimittaja
Mikko Immonen

Toimitussihteerin
Päivi Ahtiala

AD
Kirsi Tuuliniemi

Taitto
Tuija Lautiainen

Toimituksen osoite
Vuoiteenkatu 11
33100 Tampere
Puhelin 931-124 753 ja
931-142 869

Ilmoitusmyynti ja -trafiikki
Veikko Mähönen
Vuoiteenkatu 11
33100 Tampere
Puhelin 931-124 753 ja
931-142 869

Painos 40 000 kappaletta

Painopaikka
Kangasalan Lehtipaino oy
PL 28, 36201 Kangasala

Kiittäme
ST-Print

Lehden toimittajina ovat olleet Tampereen yliopiston Lehtityö 1-kurssin opiskelijat:

Katariina Eriksson
Riika Leppänen
Pia Kirkkomäki
Anneli Järvinen
Mikko Turunen
Kari Vilkkonen
Katja Jalava
Kristiina Mäki-Valkkila
Tuula Raitanen
Erkka Myötteri
Johnny Dahlqvist
Mari Toivonen
Satu Manninen
Nella Skogberg

Ohjaajana Mari Maasilta

vista heikennyksistä.

Muutosten jälkeen peruspäiväraha saivat vain ne, jotka ovat olleet kahden työttömyyttä edeltävän vuoden aikana vähintään kuusi kuukautta työssä. Koulunsa päättäneet, ensi kertaa työmarkkinoille tulevat, eivät siis saisi peruspäivärahaa lainkaan. Heidän olisi tyydyttävä pelkkään 300 päivän työmarkkinatukeen.

Työmarkkinatukeakaan ei saisi chdoitta. Työelämään vasta pyrkiville tuki olisi harkinnanvarainen. Esimerkiksi sellainen ensi kertaa työtä haakeva, joka on avo- tai avio-tilassa, ei saisi tukea, jos yhteiset tulot ovat yli 8710 markkaa kuukaudessa. Puolison tuloja ei kuitenkaan otettaisi huomioon työharjoittelun, koulutuksen tai kuntoutuksen aikana.

Tarvehankinta ei koskisi päivärahalta putoavia. Pitkäaikaistyöttömät saivat siis työmarkkinatukea täysimääräisenä puolison tuloista huolimatta.

Työmarkkinatuen saajan tulisi olla vähintään 17-vuotias. Peruspäivärahan saannin alaikäraja taas nousi nykyisestä 17 vuodesta 18 vuoteen. 17-vuotias voisi saada siis pelkkää työmarkkinatukea. Peruspäivärahaan hänellä ei olisi oikeutta.

Ensikertalainen joutuisi odottamaan tuen alkamista neljä kuukautta. Nykyisen päivärahan odotusaika on ensikertalaisella kolme kuukautta. Odotusaika ei koskisi ammattiooppilaitoksesta valmistuvia, vaan ammattiin vasta valmistuneiden tuki alkaisi juosta heti.

Ennen lakia maksetut mukaan

Päivärahapäivien laskemisessa otettaisiin huomioon myös ennen lain voimaantuloa maksetut päivärahat. Kaikissa tapauksissa oikeus peruspäivärahaan jatkuisi kuitenkin vähintään 300 päivää lain voimaantulon eli ensi vuodenvaihteen jälkeen.

Peruspäivärahan päättyttyä voitaisiin tarveharkinnan mukaan maksaa vielä 300 päivää työmarkkinatukea.

Vastustusta laidasta laitaan

Työmarkkinatukea ja työttömyysturvalain muutoksia koskevat esitykset perustuvat hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen keväällä tekemään sopimukseen. Hallitus antoi lakipaketin eduskunnalle lokakuun puolivälissä.

Oppositio voi kuitenkin äänestää esityksen leppämään vuoteen 1995, koska se kaventaa lakisäateistä perusturvaa. Jos laki hyväksyttäisiin silloin, se voisi tulla voimaan aikaisin taan vuoden 1995 keväällä tai vasta vuoden 1996 alussa. Vastustajat tarvitsevat taakseen kolmasosan kansanedustajista eli yhteensä 67 edustajaa.

Jyrkimmin hallituksen esitystä on vastustanut Vasemmistoliitto. Myös Sdp, Smp ja vihreät ovat suhtautuneet esitykseen varauksellisesti. Vasemmistopuolueet ovat kuitenkin olleet halukkaita neuvottelemaan muutoksista.

Perusturvan loukkaus

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö TVY ei hyväksy päivärahalta asetettavaa 800 päivän kattoa. Työttömien mielestä lakiesitys loukkaa suomalaisten oikeutta perusturvaan. Erityisen vahingollinen laki toteutuessaan olisi nuorille, jotka joutuvat oman onnensa nojaan jo 300 tukipäivän jälkeen.

Metallityöväen Liitto pelkää uusien harnaiden työmarkkinoiden syntymistä. Liiton mielestä hallituksen esittämä työmarkkinatuen ratkaisumalli vääristää yritysten välistä tervettä kilpailua ja mahdollistaa työn teettämisen ilman palkkaa.

Suomen ammattiliittojen keskusjärjestön SAK:n nuorten mielestä hallituksen esitys syrjii nuoria. Sakki ry:n mielestä valmiiksi ammatitaitoisen nuoren jatkuva uudelleen koulutus ei motivoi.

Suomen Kuntaliitto on vastustanut työmarkkinatuen aiheuttamaa toimeentulotukimenojen kasvua. Kuntaliitto on syyttänyt valtiota velvoitteidensa siirtämisestä kunnille, sillä toimeentulotuki menisi kunnan kukkarosta, työttömyysturva taas on valtion kustannama.

TEKSTI: MARI TOIVONEN

TEKSTI: MARI TOIVONEN

Päiväraha loppuu kokonaan 800 päivän jälkeen

Suunta kohti sossua?

Työmarkkinatuki on työttömyysturvan uusi muoto, joka on tarkoitus ottaa käyttöön ensi vuoden alussa.

Työmarkkinatukea saisi ensi kertaa työelämään tuleva nuori ja päivärahalta pudonnut pitkäaikaistyötön eli sellainen, joka 500 työttömyyspäivän jälkeen on jäänyt ilman päivärahaa.

Tuen käyttöönotto on kytketty suunniteltuun peruspäivärahan määrärahaistamiseen. Uudistuksen jälkeen peruspäivärahaa voisi saada enintään 500 päivää. Uuden työmarkkinatuen tarkoituksena on toimia tämän määrärahaisten peruspäivärahan jatkeena.

Ei lapsikorotusta

500 päivän katto koskisi siis sekä työttömyyskassojen maksamaa ansiosidonnaista päivärahaa että peruspäivärahaa. Nykyään aikaraja kuuluu ainoastaan ansiosidonnaiseen päivärahaan. Peruspäiväraha ei tällä hetkellä ole takarajaa.

Uutta työmarkkinatukea maksettaisiin 116 markkaa päivässä eli se olisi peruspäivärahan suuruinen. Toisin kuin peruspäiväraha, lapsikorotuksia ei maksettaisi. Kolmen

lapsen yksinhuoltaja saisi siis täsmälleen saman summan kuin yksin elävä sinkku.

Vanhempien luona asuville aiotaan maksaa vain 60 prosenttia täydestä tuesta eli 69,90 markkaa päivässä. Tuen saajan iällä tai vanhempien tuloilla ei ole merkitystä.

Jos lakipaketti tulee voimaan, kaikki työttömyyden perusteella saatava turva päättyy viimeistään 800 päivän jälkeen. Toisten kohdalla raja tulee vastaan jo 300 päivän kuluttua. Sen jälkeen työttömän on suunnattava sosiaalitoimiston luo kulle.

Ansioruvalle tai peruspäivärahalta päästä uudelleen, jos onnistuu välillä saamaan puoleksi vuodeksi palkkatyötä.

Insinööri tiskaushommiin

Työmarkkinatukea saava voidaan velvoittaa työharjoittelun, koulutuksen tai kuntoutuksen. Työn tai koulutuksen laatu ei vaikuta asiaan. Periaatteessa esimerkiksi insinööri tai ekonomi voisi löytää itsensä siivous- tai tiskaushommista.

Toimenpiteistä kieltäytyminen tai niiden keskeyttäminen johtaisi kuuden viikon karenssiin. Tukea saa-

valla olisi kuitenkin oikeus kieltäytyä hänelle tarjotusta vaihtoehdosta, jos se järjestetään hänen työssäkäyntialueensa ulkopuolella. Myös työharjoittelun voisi keskeyttää tukea menettämättä, kun harjoittelu on kestänyt kuusi kuukautta.

Työharjoittelu tapahtuisi ilman työsuhdetta, jolloin esimerkiksi ammatillinen järjestäytyminen olisi mahdotonta. Työnantajan ei tarvitsisi huolehtia vakuutuksista eikä työpaikkaruokailusta, joten harjoittelija olisi työnantajalle ilmaista työvoimaa, ja hyvällä onnella jopa täysin ammatitaitoisia.

Työnantaja ei kuitenkaan saisi korvata harjoittelijoilla vakinaista työvoimaa. Sellaisiin tehtäviin, joista viimeisen kolmen kuukauden aikana on irtisanottu tai lomautettu työntekijöitä, ei saisi ottaa harjoittelijoita.

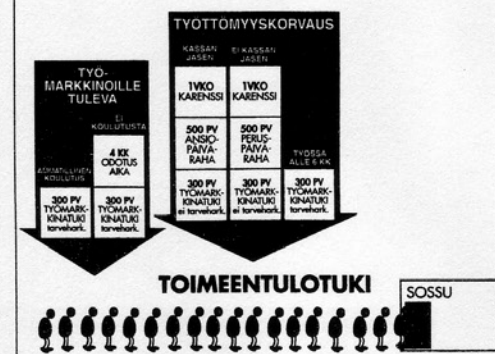
Velvoitteen tavoitteena on aktiivoida nuoria ja pitkäaikaistyöttömiä ja edistää heidän sijoittumistaan työelämään. Myös työtön itse voisi hankkia mieleisensä harjoittelupaikan.

Ikärasismia

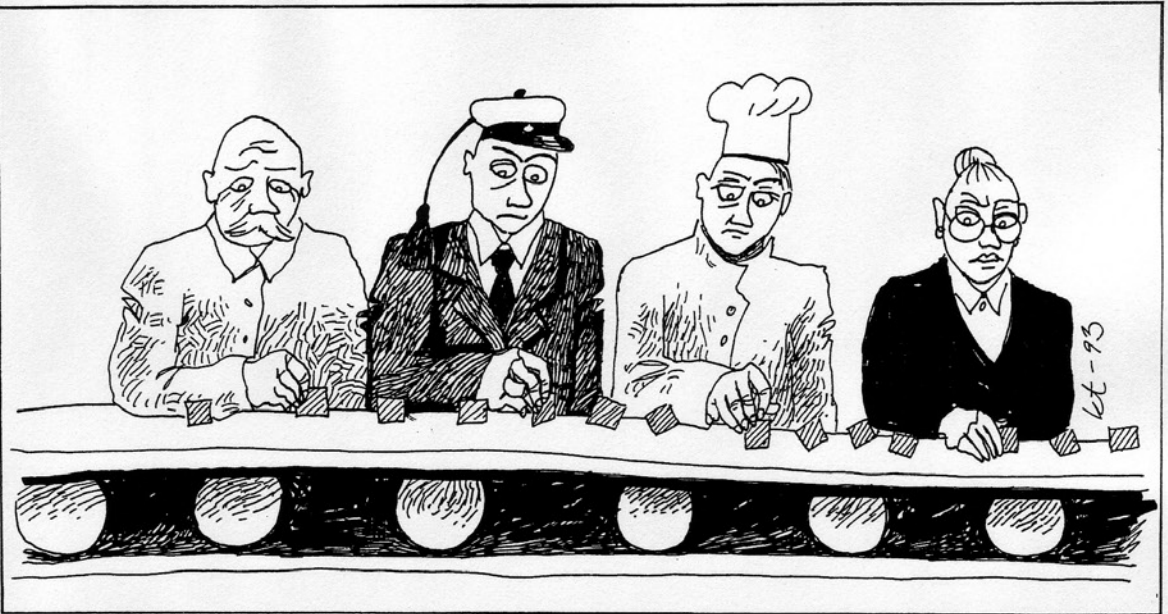
Vanhempiensa luona asuvien työmarkkinatuen jättäminen 60 prosenttiin on vain yksi nuoria koske-

Ansiosidonnaiselta päivärahalta putoavat saivat työmarkkinatukea ilman harkintaa.

Yli 55-vuotias saisi peruspäivärahaa 60 vuoden ikään asti, jos hän on ehtinyt täyttää 55 ennen 500 päivän rajan ylittymistä.

Velvoitetyöjärjestelmän lopettaminen pudottaa yhä useamman työttömän ansiosidonnaisen turvan piiristä. Jos hallituksen suunnitelma mm. pitkäaikaistyöttömiä koskeva työmarkkinatuki-laki menee läpi, pitkään ilman työtä olleet eivät saa enää peruspäivärahaakaan. Työmarkkinatuella putoavat joutuvat harjoittelijoiksi ilman palkkaa. Liukuhinnan ääressä kaikki ovat samalla viivalla – ammattinsa voi rauhassa unohtaa!

Päivärahoja nakerretty pala palalta

Alas, alas, työttömän arki...

Kaksi vuotta sitten peruspäivärahaa nostettiin 116 markkaan entisestä 105 markasta. Se oli parannus aikanaan, mutta sen jälkeen korotuksia ei ole tapahtunut vaan etuudet ovat vastavasti pienentyneet, ja työttömyysturva on selkeästi heikentynyt.

Elintaso kapenee entisestään, sillä hallituksen esityksen mukaan ei päivärahaa ole tarvetta korottaa myöskään 1994. Perusteeksi esitetään, että työttömyysvakuutusmaksu heikentää palkansaajankin ansiotasoa. Näin olemme tasavertaisia.

Nollasta pääsee vain ylöspäin

Tukikassa on järjestelmä, johon kuuluvat kaikki kassat ja johon kerätään jäsenmaksua. Tällä tuotolla tasoitetaan työttömyyskassojen alijäämiä. Varsinaisen jäsenmaksun yhteydessä joudutaan nykyään perimään erillistukikassan jäsenmaksua. Sekin on aikamoinen lisämeno, sillä nousua on vuoden 1991 nollasta markasta nykyiseen 30 markkaan. Ensi vuoden tukikassan jäsenmaksuksi on ehdotettu neljäkymmentä markkaa. Järjestelmä kyllä tasottaa alijäämiä tehokkaasti. Kymmenlätuhannelta jäseneltä saadaan kerättyä 400 000 markkaa.

Vähentämällä pääsee

Viime vuoden alusta työttömyysturvassa leikattiin ansiosidonnaisia päivärahoja 45 prosentista 42:een. Vastaavasti myös jäsenten omahoitosuosuus nousi puoli prosenttia ja samalla valtion osuus laski saman verran. Seurauksena oli jälleen jäsenmaksun nousu. Se puolestaan vähentää työssäkäyvien käteen jääviä tuloja, eli ostovoima heikkenee.

Toinen seikka, joka on heikentänyt ansiosidonnaisia päivärahoja nauttivan työttömän taloutta, on lakimuutos eläkemaksusta kuluvaan vuodessa. Palkansaajat ovat tänä vuonna osallistuneet ansiosidonnaisen kustantamiseen 3 prosentin eläkemaksulla.

Työtöntä tämä on koskenut siten, että päivärahan perusteena olevan palkan määrittelyssä työtulo-osuuden määrästä on vähennetty 1,5 prosenttia. Käytännössä tällä kiertotielä on taas painettu päivärahaa alas muutama markka päivää kohden.

Ja koska palkansaajien TEL-maksuja ollaan nostamassa pitää hallitus sitä riittävänä perusteena rokottaa työttömiä lisää myös ensi vuonna nostamalla eläkemaksua edelleen.

Hyödyttääkö tuki kotia?

Vuoden alusta hyväksyttiin laki, jossa päivärahaa vähennetään lasten kodinhoitotuen perusosa ja sisäkorotus. Myös vammaisen, vanhuksen tai pitkäaikaissairaan kodinhoitotuki vähennettiin päivärahaa.

Kun syyskuun alussa kuitenkin tehtiin työvoimapolitiittisia muutoksia työttömyysturvaan, yksi niistä oli myönnytys siitä, että nyt vammaisen, vanhuksen tai pitkäaikaissairaan hoitotuki ei enää pienennä päivärahaa. Sen sijaan lasten kodinhoitotuki nappaa yhä yhtäläisen summan pois työttömyyskorvauksesta.

Jos vanhemmista toinen on työssä, voi hän saada kodinhoitotukea ilman sen kummempia vähennyksiä. Jos molemmat vanhemmat ovat päivärahan varassa tai varsinkin kun yksinhuoltaja on vailta työtä, ei auta valittaa. Silloin päiväraha pienenee ja vaikutus voi olla suuri taas kerran vaikeimmin toimeentuleville.

Hyvästi velvoitetyölle

Kaikkein törkein muutos on ollut työllisyylain heikentäminen, ei

niinkään työttömyysturvain heikentäminen. Ihmisiltä on viety oikeus kuuden kuukauden velvoitetyöhön, ja siitä aiheutuu lisää ongelmia. Tämä on ehkä juuri se asia, joka kipeimmin on muokannut työttömän asemaa. Nyt työllistämisen tapahtuu harkinnanvaraisesti ja pitkäaikaistyöttömät putoavat ansioon suhteutetun turvan ulkopuolelle ja myöhemmin kunnallisen toimeentulotuen varaan.

Toimeentulotuksessa on se hyvä puoli, että se toimii kuten peruspäiväraha: se ei periaatteessa voi markkääräisesti vähentää vaikkakin pyssyisi ikuisuuksiin samana.

Ehkä ainoa selkeä parannus työttömyysturvaan on 5 päivän omavastuun poistuminen sellaiselta henkilöiltä, joka on ollut työvoimakoulutuksessa tai kuntoutuksessa.

Tukityöstä on tullut osa-aikatyötä, jonka aikana työtön voi kokonaan tippua ansiosidonnaisesta työttömyysturvan ulkopuolelle. Asiaa selitetään tarkemmin toisaalla tässä lehdessä.

Yrittäjän oikeus 1994?

Yrittäjän oikeudesta työttömyysturvaan puuhataan täsmällisempää lakia. Oman työttömyyskassan perustaminen on valmisteilla. Ensimmäinen valmistuu luultavimmin siihen liittyvä lainsäädäntö. Nyt yrittäjä voi liittyä työttömyyskassaan päätoimisenä yrittäjänä ja maksamalla kassan jäsenmaksut kahden vuoden

ajalta saa oikeuden työttömyysturvaan jos yritystoiminta loppuu. Asiaan vaikuttaa se kuinka yrittäjä on vakuuttanut itsensä eläketurvaan.

Palkansaajaan rinnastettavan yrittäjän käsittely on täsmennetty. Tällä olisi siis oikeus saada työttömyyskassasta päivärahaa. Ainakin yrittämisen kannalta joustavuus kasvaa.

Kokoaikatyötä saatava

Usein sattuu, että työtön saa 500 päivän täyttymisen jälkeen ainoastaan osa-aikatyötä. Silloin päivärahan perusteena oleva palkka jää pieneksi ja päiväraha kutistuu rajusti. Tarjottu työ on kuitenkin otettava vastaan, muuten menettää turvan kokonaan. Uusi osa-aikatyö ja entisestä vielä pienenevät tulot synnyttävät kehän. Työttömän elämä muuttuu.

TEKSTI: JOHNNY DAHLQVIST

Asiantuntijana artikkelin laadinnassa toimi Viljo Ikonen Kumi- ja nahkatyöväen liitosta

Syökö työttömyyskortisto myös lapsen hoitopaikan?

Moni äiti tai isä vie lapsen ensimmäisinä työttömyysaamuina päiväkotiin: onko hänellä oikeastaan oikeus tähän hoitoon, nyt, kun on työtön?

Käytäntö vaihtelee kunnasta riippuen. Helsingissä kokopäiväpaikan saa pitää, Tampereella työttömien lapsille tarjotaan hoitoa vain puoli päivää.

Helsingin kaupungin sosiaalivirastosta kerrotaan, että vanhempien työttömyys ei vaikuta lapsen hoitopaikkaan. Alle kolmivuotiailla on lain takaama oikeus päivähoitoon, ja yli 3-vuotiaiden osalta paikan tarpeen ratkaisevat sosiaaliset ja kasvatukselliset syyt, eikä niihin kuulu vanhemman työttömyys.

Jos vanhempi tai vanhemmat joutuvat työttömiksi, ei asia välttämättä tule edes ilmi päiväkodissa, elleivät vanhemmat sitä kerro. Maksukyvyn lasku tietenkin on syytä ilmoittaa, sillä pääsääntöisesti työttömyys pudottaa lapsen hoitomaksua rutkasti.

Maksukyvyn heikkeneminen näkyy päiväkotimaksuissa. Ylimmästä maksuluokasta on viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana pudonnut kymmenen prosenttia perheistä, ja nolaluokkaan on tullut seitsemän prosenttia lisää, kertoo Helsingin sosiaaliviraston kehittämiskeskusten johtava konsultti **Anna-Maija Haliseva-Lahtinen**.

Tämän vuoden maksut eivät vielä ole tilastoissa, joten nolaluokkaan voi tulla tungosta.

Kunta menettää päiväkotimaksuissa työttömyyden takia melkoisia summia. Kahden maksuluokan pu-

dotus yksinhuoltaja-toimihenkilön kahden lapsen osalta on yli 900 markkaa kuukaudessa, keskituloisen kaksilapsisen perheen molempien vanhempien työttömyys vie kunnalta yli 1500 kuukaudessa.

Vaikka päiväkodit ovat tulossikköjä, ei niiden tulosta laskettaessa oteta huomioon päiväkotimaksujen kertymistä. Käyttöaste ja vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö ovat tärkeimmät tulosmittarit. Työttömien lasten alentuneet maksut eivät siis huononna päiväkodin tuloa, Haliseva-Lahtinen korostaa.

Tampere säästää työttömien lapsilla

Tampereella yli 3-vuotiaat työttömien lapset saavat elokuisen päätöksen jälkeen hoitoa vain neljä tuntia päivässä. Tärkein motiivi tällaiselle päätökselle on ollut henkilöstömenojen säästäminen.

Vakinaista henkilökuntaa ei irtisanota, mutta nyt tarvitsemme vähemmän sijaisia, sanoo Tampereen sosiaali- ja terveystoimiston vt. kasvatustoiminnan ohjaaja **Kirsti Kujala**.

Kaupungin pienten lasten van-

Jos kaikkien puolen miljoonan työttömän lapset joutuvat pois päivähoitosta, päiväkotien henkilöstöä voidaan reilusti supistaa. Vielä ainakin Veera saa pitää mielihoitajansa Anja Roposen kaulasta kiinni.

hempien keskuudessa kotihoidontuki on suosittu, eikä uusi puolipäiväpäätöskään Kujalan mukaan ole aiheuttanut ongelmia laajemmassa mitassa.

Häviävän pieni määrä perheitä, ehkä viisi, on tyytymätön päätökseen.

Tampereella ei työttömyys ole supistanut päivähoitomaksujen kertymistään niin rankasti kuin Helsingissä; vuoden vanhan kyselyn mukaan yli 600 työttömyyden kohdanneen perheen joukosta vain noin

200 perheen maksuluokka muuttui.

Neuvotelkaa

Paras neuvo vanhemmille, jotka tarvitsevat päivähoitoa enemmän kuin vakinaisesti on tarjolla, on keskustella ja neuvotella päiväkodin kanssa. Kirsti Kujala vakuuttaa, että vanhemman saatua väliaikaista tai vakinaisen työn kokopäiväpaikka löytyy hyvin lyhyellä varoitusaajalla.

Puolipäiväpäätöksestä joust-

taan, jos vanhempi saa vaikkapa työkeikan. Ja ne, joilla ei ole päiväkotipaikkaa, saavat myös ns. keikkapaikan. Parilla puhelinsoitolla Tampereen päiväkoteihin saa lapsensa hoitoon koko päiväksi sadan markan maksulla, vaikka päivähoitopaikkaa ei olisi.

TEKSTI JA KUVA: TAINA REPO

Pysyvä hoito tärkeää lapselle

Vanhempien mielestä lasten kohtelua ei saisi sitoa vanhempien työllisyyteen. Pienten lasten vanhempien työsuhteet ovat usein määräaikaisia ja työtä on etsittävä jatkuvasti. Työn hakeminen ei onnistu, jos lapsella ei ole kokopäiväistä hoitopaikkaa.

Hoitopaikan menettäminen ei myöskään ole hyväksi lapsen kehitykselle. Lapsi tuntee olonsa turvatomaksi, jos hoitajat ja kaveripiiri vaihtuvat jatkuvasti vanhempien työsuhteiden mukaan.

Lapsi oppii yhdessä muiden kanssa ryhmässä. On julmaa joutua siitä pois mistään syystä. Varhaiskasvatuksen ja päiväkodin merkitys on jo oppimisenkin kannalta tärkeä. On tietysti kunnan sisäinen asia, mitä he päättävät päivähoitostaan. Hurjia leikkauksia on kyllä luvassa, sanoo tiedotussihteeri **Annika Äsvik** Lastentarhanopettajaliitosta.

Perheen kanssa on voitava sopia lapsen päivähoitoasioista. Tämä on Lastentarhanopettajien Liiton kanta, Äsvik painottaa.

Vanhemmat ihmeissään

Tampereen sosiaalilautakunnan päätöksestä siirtää työttömien lapset puolipäiväpaikalle ei voi valittaa, koska päätös ei ollut sijoituspäätös, kertoo **Iiris Pakarinen** Lukonmäen perhepäivähoidon vanhempainneuvostosta.

Lasten vanhemmat ovat saaneet ristiriitaisia tietoja esimerkiksi siitä, mitä ovat erityiset syyt, joiden perusteella työttömänkin lapsi saisi kokopäivähoitopaikan. Meitä lyödään työntekijöiden vaihtoluovellisuudella. Meille on kerrottu, että alkoholismi ja lastenhoidolliset syyt ovat erityisiä syitä. Toiset työntekijät eivät edes kerro mitään, koska se leimaisi tietyt perheet. Minusta meillä vanhempiä on oikeus tietää.

Päivähoitoasioita ei koeta tärkeiksi täällä Tampereella. Myös perhepäivähoidonohjaajan harkintavallasta riippuu paljon. Tämä on minusta asia, joka periaatteessa on

paha. Vanhemmilla ei ole mitään mahdollisuutta suojella lastaan. Lapsi voi joutua hoitoon kauaksikin kodistaan, Pakarinen sanoo.

Päivähoidon osalta ymmärrän säästötavoitteen, mutta jyrkät määräykset siitä mitä tehdään lapsen hoidolle eivät ole perusteltuja. Kenellä on oikeus päättää siitä millainen hoitoon lapsi menee? kysyy puolestaan **Mikko Riikilä**, perhepäivähoitolaisten isä.

Hänen lastaan on sierrely sinne tänne hänen vaimonsa työttömyyden vuoksi.

Suurin huoleni tulevaisuudessa on se, jos yli 3-vuotiaiden hoito muuttuu harkinnanvaraiseksi. Kunnilta on säästötarpeita ja tilanne voi muuttua joksikin kestämättömäksi, Riikilä sanoo.

TEKSTI JA KUVA: NELLA SKOGBERG

ARPA on heitetty

Akateeminen työttömyys on lisääntynyt koko ajan. Nykyään joudutaan kortistoon jo suoraan yliopistosta. Tilannetta helpottamaan on Tampereella viime syksynä perustettu ARPA, Akateemisten resurssipankki.

Perustamisidea syntyi Tampereen yliopiston täydennyskoulutuskeskuksen (TYT) ja Hämeen työvoimapiirin järjestämällä Muuttuvan työelämän kursseilla reilu vuosi sitten. ARPA toimii TYT:n suojissa opetusministeriön rahoittamana ns. Relanderin rahoilla.

ARPA tarjoaa mahdollisuuden työelämävalmiuksien ylläpitämiseen ja kehittämiseen sekä oman osaamisensa markkinointiin työnantajille. Lopullinen tavoite on, työllistää itsensä joko perustamalla oma yritys tai löytää sopiva työpaikka. Vastaavia projekteja on myös muualla Suomessa noin parikymmentä.

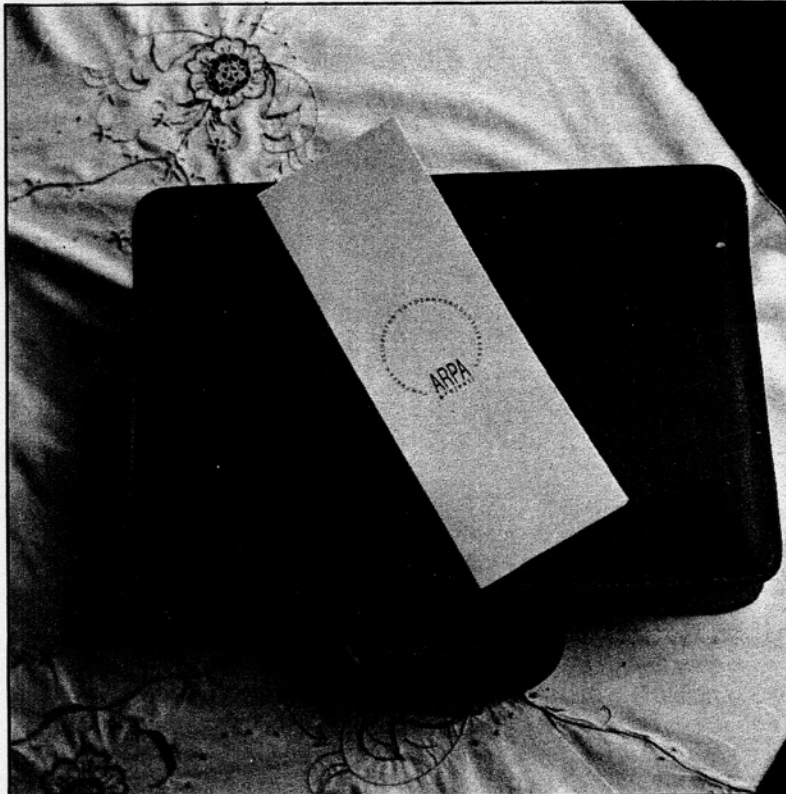
Olemassaolonsa aikana ARPA-projektin jäsenten keski-ikä on laskenut viimeisen 38 vuodesta 30 vuoteen. Kaksi kolmesta arpalaisesta on naisia.

Toiminta perustuu omaan aktiivisuuteen ja pienryhmiin. Ryhmissä jäsenet itse toimivat opettajina. He tuovat näin oman osaamisensa ja kokemuksensa muiden käyttöön sekä harjoituttavat kouluttajavalmiuksiaan.

Koulutusryhminä ovat toimineet muun muassa ATK-, kieli- ja puheviestintäryhmät. Omaan toimintaan taas perustuvat työllisyys-, urasuunnittelu- ja kirjoittajaryhmät. Uusia ryhmiä ideoidaan jatkuvasti ja toimivat ideat toteutetaan.

Uusia ajatuksia ryhmän tuella

Nykyinen työllisyystilanne vaatii ihmisiltä uudenlaisia ajattelutapoja, eikä se käy ihan silmänräpähäksessä. Prosessi on pitkä ja vaikea. Tätä helpottamaan on ARPA-projektissa erilaisia pienryhmiä, joissa voidaan ryhmän tuella ideoida ja oivaltaa uusia ajattelutapoja ja vaihtoehto-

ja. Nämä ideat ovat eräänlaisia hengissäelävyyskursseja, jotka antavat ihmisille lisää henkisiä eväitä kohdata todellisuus ja sen ongelmat.

Oman osaamisen ylläpito, kehittä-

minen ja markkinointi on tärkeää pitkiäkin työttömyysjaksojen aikana. Oma osaaminen on mietittävä kokonaan uudelleen. Mitä minä osaan? Onko minulla jotain erikois-osaamista, jota voisi hyödyntää?

Näiden erikoistaitojen kehittämisen ja ylläpitämisen sujuvat luontevasti pienryhmien avulla.

Myös yhteiskunnallinen vaikuttaminen on hyvin tärkeää nykytilanteessa. Palkkatyön puute ei oikeuta

passiivisuuteen ja apatiaan. On tärkeää, että pysyy yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä.

ARPA-projektissa pidetään yhteyttä muihin vastaaviin projekteihin ja tutkimusyhteisöihin. Näin ei pääse unohtumaan tutkimustyöskentelyn luonne, ja kosketus tutkijayhteisöön säilyy.

ARPA-salkussa salaisuus

ARPA-projektissa on kehitelty työnantajien käyttöön uudenlainen tiedosto, ARPA-salkku. Salkkua käytetään työntekijöiden osaamisen markkinointiin. Siinä työnhakija itse kertoo osaamisistaan ja erikoistumisistaan. Pelkät ammatti- ja koulutustiedot eivät enää kerro työnhakijan todellista työkokemusta, koulutusta tai odotuksia työpaikan suhteen. On ajateltava uudelleen mikä on oleellista tietoa, joka auttaa suuntaamaan etsintää.

Työhallinnossa on oma tietojärjestelmänsä, mutta ARPA-salkku eroaa tästä huomattavasti. Salkku ei ole mikään rekisteri, vaan justuuteen pyrkivä erikoistiedosto erilaista, akateemisen koulutuksen saaneista työnhakijoista. ARPA-salkku auttaa työnhakijaa poimimaan tiedostoonsa tärkein pidetyt osat pitkistä työhistorioistaan.

Lisätietoja ARPA-projektista ja ARPA-salkusta saa suunnittelija Riitta Ruohoselta, puh. 931/2157300 tai suunnittelija Eira Helmiseltä, puh. 931/2157517. Muualla maassa toimivista vastaavanlaisista projekteista saa tietoja paikallisista työvoimatoimistoista.

TEKSTI JA KUVA: KRISTINA MAKI-VÄLKILÄ

Osapäivätyön aikana voit nollata päiväsi - tai tippua kokonaan ulos ansioturvasta

Osapäivätyöstä ei välttämättä kannata kieltäytyä, sillä sen aikana voi tienata uudet viisisataa päivää ansiosidonnaista päivärahaa. Kannattaa kuitenkin olla tarkka: jos 500 päivää umpeutuu kesken puolen vuoden osapäivätyön ja työtön on noston osapäivätyön kestäessä päivärahaa, hän tippuu ansiosidonnaisen päivärahan ulkopuolelle. Jos näin on käymässä, päivärahasta on kieltäydyttävä ennen osapäivätyön alkua. Työn kestäessä luopuminen ei enää ole mahdollista. Työttömyysturvalain mukaan tarjotusta työstä ei voi kieltäytyä palkan perusteella muuten kuin osapäivätyössä. Osapäivätyön palkan lisäksi työntekijä voi joko nostaa tai jättää nostamatta sovitellun päivärahan.

Osapäivätyöstä voi kieltäytyä, jos työstä maksettava palkka ja työttömyyspäiväraha yhdessä työkustannusten lisäksi jää pienemmäksi kuin

päiväraha.

– Periaatteena on se, että tappioksi ei töitä tarvitse tehdä, Nokian työvoimaneuvoja Sirpa Heikkinen toteaa.

Osapäivätyönä pidetään työtä, joka on enintään 80 prosenttia alan säännöllisestä työstä. Jos työaika ylittää osapäivätyön rajan, työttömyyskassat eivät maksa soviteltua päivärahaa.

Tukityöt ovat useimmiten osa-aikatyötä, sillä työaika on normaalisti 75 prosenttia säännöllisestä työstä. Tukityötä vastaanottaessa työttömyyspäivät kannattaa siis laskea tarkkaan etukäteen.

Päivät nolliille

Viidensadan päivän jälkeen ansiosidonnaisen päivärahan maksa-

minen päättyy. Saadakseen uudeleen ansiosidonnaista päivärahaa työssä on oltava vähintään puoli vuotta, vähintään 18 tuntia viikossa

Osapäivätyön palkan lisäksi voi myös hakea soviteltua päivärahaa. Päivärahaa ei kannata nostaa, jos viisisataa päivää täyttyy kesken osapäivätyön, sillä puolen vuoden työn jälkeen on mahdollisuuksia saada jälleen uudet viisisataa ansiosidonnaista päivärahaa.

Esimerkiksi 460 päivää ansiosidonnaista päivärahaa saanut työnhakija, jolle tarjotaan puolen vuoden osapäivätyö, voi jättää hakematta loput neljäkymmentä päivää soviteltua päivärahaa osapäivätyön palkan lisäksi. Jäätään uudelleen työttömäksi päivät nollautuvat eli viisisataa päivää lasketaan alusta, koska työssä on oltu 26 viikkoa ennen viidensadan päivän täyttymistä. Täl-

löin myös maksettavan päivärahan määrä pysyy ennallaan.

Laske päivät tarkasti

Jos työntekijä on nostonan sekä osapäivätyön palkkaa että soviteltua päivärahaa, hän voi työn päättyttyä pudota ansiosidonnaisen työttömyyspäivärahan ulkopuolelle, jos 500 päivää on umpeutunut kesken puolen vuoden osapäivätyön.

Esimerkiksi puolen vuoden osapäiväinen työntekijä, jonka viisisataa päivää umpeutuu 13 viikon kuluessa työn alkamisesta, putoaa Kelan peruspäivärahalle. Työsuhteen jälkeen hänen pitäisi työskennellä vielä puuttuvat 13 viikkoa, jotta hän

saisi uudelleen ansiosidonnaista päivärahaa seuraavat viisisataa päivää.

Sirpa Heikkisen mukaan osapäivätyöntekijöiden kannattaisi aina laskettaa työttömyyskassoilla päivien riittävyys ja mitkä vaihtoehdot työntekijän kannalta olisivat edullisimmat.

Sovitelua päivärahaa kannattaa nostaa osapäivätyön palkan lisäksi, jos viisisataa päivää ei täyty puolen vuoden osapäivätyön aikana. Työsuhteen jälkeen ansiosidonnaista päivärahaa saa uudet viisisataa päivää, koska työtä on kertynyt 26 viikkoa ennen viidensadan päivän täyttymistä. 26 viikkoa on tultava täyteen kahdeksan kuukauden aikana.

TEKSTI: ERKKA MYÖTYRI

Hallituksen lamalääke uhkaa potilaan terveyttä

Vaihtoehtoinen talouspolitiikka perustuu elvytykseen

Hallituksen lamalääke on myyty suomalaisille ainoana oikeana, vaikka kurimukselta olisi kuitenkin useita reittejä ulos. Hallitus on toteuttanut järjestelmällisesti talousoppia, jonka mukaan ulkoisen tasapainon saavuttamisen jälkeen työllisyys korjautuu ajan kuluessa.

Tämä oppi on ihmisten toimeentulon kannalta rankkaa leikkiä. Vaihtoehtoinen malli edistäisi aktiivisemmin työllisyyttä siirtämällä varoja pankkituesta valtion rakennushankkeisiin. Tuloverotusta löysentämällä ostovoima kasvaa ja kotimaankysyntä elpyy.

Valtion velkaantuminen ei enää ole Suomen talouden vaikein ongelma, koska vienti vetää ja vaihtotaseemme on näin parantumassa. Yritystukea on annettu vientiteollisuudelle reilusti, kun markan arvon on annettu heikentyä. Vientisektori ei kuitenkaan työllistä suurta määrää ihmisiä. Maamme suurin ongelma on massa-työttömyys.

Lamasta ulos leipää kaventamalla?

Palkansaajien tutkimuslaitoksen tutkija Pekka Sauramo kritisoii tiukasti hallituksen talouspolitiikkaa.

– Yleisen talouspolitiikan liika kireys on arveluttavaa. Verotus kiristyy ensi vuonna vielä lisää, jolloin kansalaisten ostovoima laskee. Se alentaa työllisten määrää entisestään, Sauramo sanoo.

Työttömyysturvan heikennykset ovat tietoisia valintoja. Hallitus olettaa Sauramon mielestä, että "työtä vieroksuvat" saadaan toihin heikentämällä työttömyysturva. Kun maassa on yli puoli miljoonaa työtöntä ja noin 5000 työpaikkaa,

eivät minkäänlaiset työttömyysturvan leikkaukset voi parantaa työttömyystalua. Työtä ei yksinkertaisesti ole.

Julkista sektoria leikataan rajusti. Kuitenkin julkiset rakennushankkeet olisivat Sauramon mielestä tärkeitä työllistäjiä.

– Hankkeita ei ole tarpeellista listata tässä. Tie- ja rakennustöitä kuitenkin tarvitaan, että kansalaisten ostovoima lisääntyisi, hän sanoo.

Uusi työmarkkinatuki ja muut hallituksen kaavailemat ja jo toteuttamat työttömyysturvan heikennykset ovat Sauramosta äärimmäisen epäoikeudenmukaisia.

– Miten hallitus kuvittelee työttömyysturvan ulkopuolelle joutuvien ihmisten hankkivan elantonsa, hän ihmettelee.

Työttömyysturvan purkaminen merkitsee monille huomattavaa elintason laskua.

Pääomatulot verolle

Todellisia vaihtoehtoja hallituksen työllistämistoimille Sauramo etsii lähinnä yleisestä talouspolitiikasta ja työllisyyden hoidosta.

– Nykyistä vastaavaa kireää talouspolitiikkaa, jossa verotusta vielä kiristetään, teki esimerkiksi Miettusen hätätilahallitus 70-luvulla, Sauramo sanoo.

Tiukka lamakuuri pitkitti joidenkin asiantuntijoiden mukaan taantumaa tuolloin useilla vuosilla.

Yksi vaihtoehto olisi siirtää verotuksen painopistettä tulojen verotuksesta kohti pääomatulojen voimakkaampaa verottamista. Nykyinen huippukorkea tuloveroaste heikentää selvästi ihmisten työmotivaatiota.

Työvoimapolitiikka on Suomessa tällä hetkellä menossa juuri vastakkaiseen suuntaan.

– Budjetissa työvoimapolitiiset määrärahat supistuvat, mikä on täysin väärin, Sauramo tuskailee.

– Tarvitaan aktiivisia toimia työllisyyden edistämiseksi. Muuten suuri joukko ihmisiä passiivoituu ja heidän työtaitonsa rapautuvat. Jos näin käy, siitä takaisin palautuminen voi olla hyvin pitkäaikainen prosessi.

Työttömiä ei juurikaan kannusteta aktiivisuuteen. Jos työtön hakueuro itse koulutukseen, häntä rangaistaan siitä välittömästi ottamalla

Työvoimaneuvoja Paula Palmen kehottaa kysymään työvoimatoimistosta kaikkia epäselviä asioita. Käytännöt vaihtelevat paikkakunnittain, joten yleispäteviä ohjeita on vaikea antaa.

Oletko työmarkkinoiden käytettävissä?

– K otimaassa voi matkustaa menettämättä työttömyyskorvaustaan, kunhan ehdottomasti ilmoittaa työvoimaviranomaiselle mistä on tavoitettavissa, vastaa johtava työvoimaneuvoja Paula Palmen Euran työvoimatoimistosta.

Viikon parin sukulointi toisella puolella Suomea on siis mahdollista. Myös Ruotsin risteilyn voi tehdä viikonloppuna menettämättä työttömyysturvaansa. Ulkomailla Tallinassa 85 kilometrin päässä Helsingistä työtön ei siis ole työmarkkinoiden käytettävissä, mutta Utsjoelle hän voi rauhassa matkustaa. Sinne on matkaa toista tuhatta kilometriä.

Syyskuun alusta tehtiin työttömyysturvalakiin muutos. Laki määrittelee entistä tarkemmin milloin työnhakija ei ole työmarkkinoiden käytettävissä, eikä siis ole oikeutettu työttömyyskorvaukseen.

Työttömyyskorvausta ei voi saada ulkomaanmatkan, asevelvollisuuden, kertausharjoitusten, vapausrangaistuksen ja sairaala- tai muun laitoshoidon aikana, koska työtä tai koulutusta ei voi ottaa vastaan kyseisinä aikoina.

Koulutustarjous rinnastetaan työtärjökseen. Koulutus tarkoittaa kuitenkin vain työvoimapolitiikka koulutusta, jossa toimeentulo on turvattu.

Jos Suomi allekirjoittaa EY-sopimuksen, on suunniteltu, että suomalainen voisi hakea työtä yhteisön maista kolmen kuukauden ajan. Tältä ajalta hän saisi työttömyyskorvausta kotimaastaan. Ellei työtä kolmessa kuukaudessa löydy pitää palata takaisin Suomeen, muuten korvauksen maksaminen katkeaa. Näin kontrolloidaan ettei työnhakumatkasta tule loma.

Kysy, ettet erehdy!

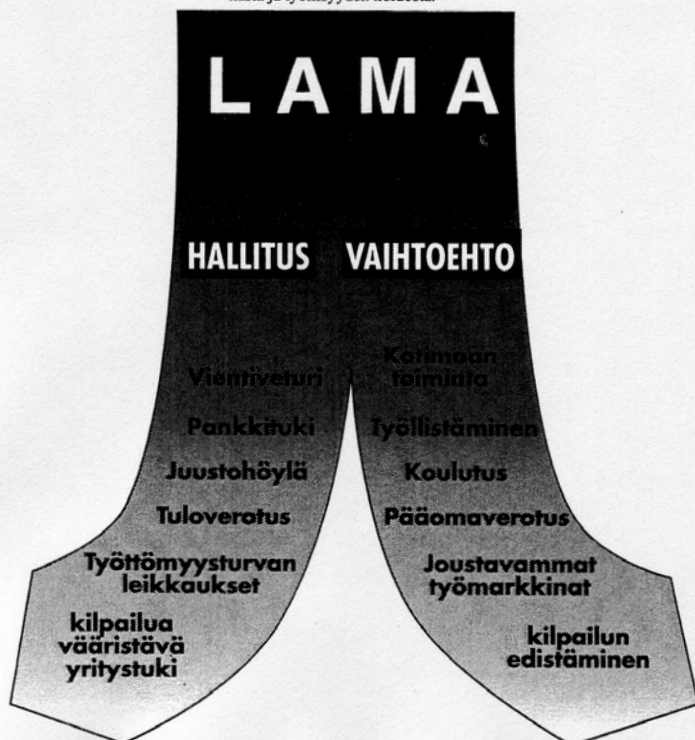
Euran työvoimatoimiston asiakkaat ovat Palmenin mielestä rehelliisiä.

– Asiakkaille annetaan tietoa muistettavista asioista ja velvollisuuksista ensimmäisellä käynnillä. Myös seuraamukset velvollisuuksien täyttämättä jättämisestä selvitetään. Kaikkia asioita ei voi kerralla muistaa, joten sekaannuksia syntyy.

Palmen kehottaa ottamaan yhteyttä työvoimatoimiston epäselvissä tilanteissa.

– Asioita ei kannata olettaa tai kysyä naapureilta, sillä käytännöt vaihtelevat hieman jopa alueittain. Esimerkiksi tilanne työmarkkinoilla tai kulkuyhteydet voivat vaikuttaa paikallisiin käytäntöihin.

TEKSTI JA KUVA: TUULA RAITANEN

päiväraha pois. Varsinkin keski-ikäisten työttömien koulutusta tulisi voimakkaasti lisätä.

Työttömyyttä ei voi hoitaa muuten kuin ihmisiä aktiivisesti työllistämällä. Pankkitukeen on jo hiljaisesti hyväksytty "sijoitettavaksi" kymmeniä miljardeja markkoja rahaa, joka on jo kertaalleen tuhlatu kivitaloihin ja edustuskuluihin.

Mittava osa pankkituesta pitäisi suunnata työllistäviin hankkeisiin. Työmaan ihmiskontaktit ja työnteon merkitys tulevaisuudenodotuksiin ovat ihmiselle elintärkeitä. Elämänuskon hintaa ei voida laskea millään kansantalouden mittarilla.

Monopolit purettava

Eräs syy Suomen nykyiseen suurtyöttömyyteen on työmarkkinoiden

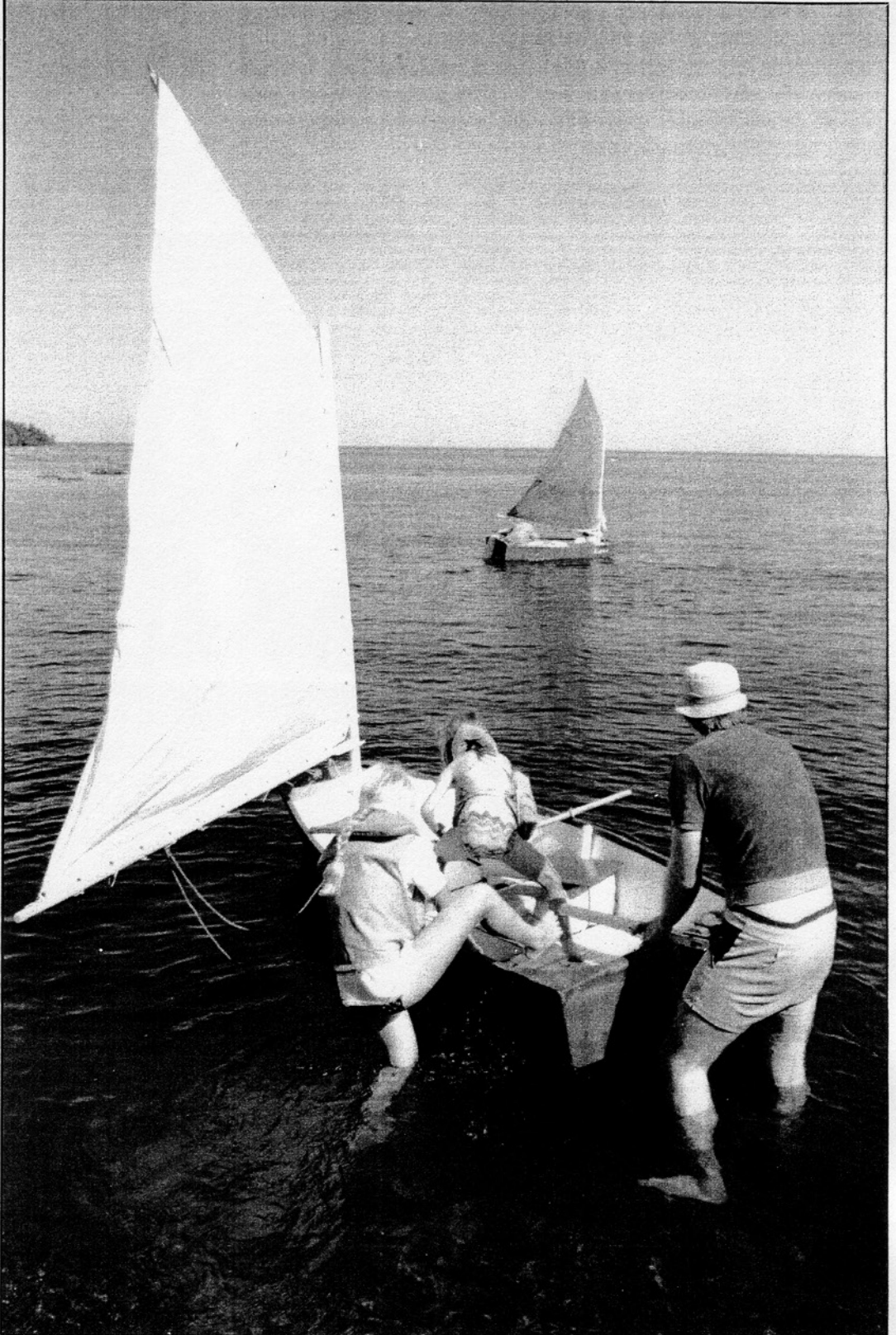
joustamattomuus. Teoriassa työttömyyden hoito on helppoa. Työaika ja palkkoja alentamalla saadaan yrityksiin tilaa uusille työntekijöille. Ammattiyhdistysliike ei kuitenkaan suostu joustamaan palkkoissa eikä työajoissa. Tuponeuvotteluista pitäisi saada todellinen lamanhoidon väline sen sijaan, että keskitytään riitelemään palkoista.

Suomi on perinteisesti ollut maa, jossa yritysten ei ole tarvinnut todella kilpailla keskenään. Erilaiset kartellit ja monopolit ovat iso este resurssien tehokkaalle käytölle. Esimerkiksi bensiinin hinta eri huolto-omilla on epäilyttävän yhtenäinen. Kilpailun edistäminen poistaa markkinoilta huonoja yrityksiä ja antaa terveille yrityksille paremmat mahdollisuudet kehittyä ja työllistää.

TEKSTI: MIKKO TURUNEN

Myönteisyys helpottaa elämää

Pati Koskela/Gaflin

Onnellisia hetkiä kannattaa muistella virheiden ja nolojen kokemusten asemesta. Myönteiset muistot tuottavat positiivisia tunteita. Työttömän elämä ei parane ainaisella murehtimisella, sen sijaan myönteiset ajatukset tuottavat myönteisiä kokemuksia.

Sana "työtön" määrittelee ihmisen kielteisesti, sen kautta mitä hänellä EI ole. Työttömiä pidetään ongelmana, heitä säälitään ja surkutellaan. Puhutaan "työttömistä ja muista yhteiskunnastasyrjäytyneistä".

Työvoimaviranomaisten suhtautuminen työtä vailla olevaan on niin ikään kielteinen. Viranomainen määrää, mitä kaikkea työtön EI saa tehdä, jotta hän pysyisi "työmarkkinoiden käytettävissä".

Työttömät ovat raskas taakka, jonka aiheuttamia kustannuksia poliitikot valittavat joka käänneessä...

Apua, ei edes työtön jaksa elää näin kielteisyyden myrkyttämää elämää!

Onneksi kelkan voi kääntää ja ottaa elämän myönteiset asiat esiin. Jokaisella on vain yksi elämä. Se kannattaa elää täysillä, oli sitten töitä tai ei.

Kaikkiaan muistamme vertauksen puolillaan olevasta juomalasista: pessimistille siinä on enää puolet, optimistille taas vielä puolet jäljellä.

Psykologi **Tapani Hyvärinen** mukaan elämä voisi olla paljon hausempaa, jos suhtautuisimme siihen optimistisen tavoin – vielä puolet jäljellä...

– Jokainen ihminen tulkitsee havaintojaan ja elämänsä tilanteita omalla tavallaan. Myönteisessä ajattelussa kysymys on tulkinna muutamisesta positiiviseksi. Joka tilanteesta voi löytää myös myönteisen puolen, Hyvärinen sanoo.

Toiset ihmiset ovat luonnostaan myönteisiä. Hyvärinen mielestä jokainen voi kuitenkin oppia ajattelemaan positiivisesti.

Rakasta itseäsi

– Ensiksi pitäisi oppia myönteisen asennoituminen omaan itseensä. Rakastava ja arvostava suhtautuminen itseen on pohjana sille, että pystyy arvostamaan muita, Hyvärinen sanoo.

Kasvatus on antanut meille toiset eväät. Siitä ei ole kauaa, kun lapsen kehumiä pidettiin ankarana kasvatusvirheenä. Koti ja koulu ovat opettaneet negatiivisiksi itsesämme ensin meitä näkemään asiat.

– Kurssilla patistan joskus osantottajat listaamaan 20 hyvää piirrettä itsestään. Tehtävä on monille huomattavan vaikea, Hyvärinen sanoo.

Elämä on päässämme nauhalla. Valtavassa materiaalissa on kaikenlaista muisteltavaa, myös paljon myönteisiä kokemuksia.

– Myönteisiä muistoja kannattaa käyttää hyväkseen. Muistoista voi kaivaa kivoja asioita, vaikka sen, kun viisivuotiaana sain ison punaisen paloauton – sen ei tarvitse olla tämän kummallisempaa, Hyvärinen sanoo.

Odotukset toteutuvat

Myönteiset mielikuvat tuottavat positiivisia tunteita. Ne saavat ihmisen hyvälle tuulelle. Miksi kannattaisi hautoa mielessään ikäviä asioita, kun mukavat ovat paljon hauskempia?

– Tämän hetkiset ajatukset suuntaavat tulevaisuutta. Elämä muotoutuu paljolti sen mukaan, mitä siitä ajattelemme. Jos ajattelemme ikäviä asioita, odotamme tulevaisuudelta ikäviä asioita. Odotuksilla on myös taipumus toteutua.

Tahtoaan ja järkeään voi siis käyttää ajatustensa ohjaamiseen. Mielensä voi ohjelmoida uudelleen, myönteiseksi. Ihan helppoa se ei kuitenkaan ole.

– Täytyy olla sisäinen valmius muuttamiseen. Muuttaminen on monelle myös pelottava asia. On paljon helpompaa tuudittautua vanhoihin tutuihin ajatuskuviin.

Myönteisen ajattelun opiskelu vaatii pitkäjänteisyyttä. Hyvärinen

mukaan päässämme liikkuu päivittäin noin 50 000 ajatusta, näistä pääosa negatiivisia. Vie aikansa muuttaa ne myönteisiksi.

– Kuljetamme myös mukamme erilaisia pakkoja ilman että tiedostamme niiden olemassaoloa. Ne toistamispakko kehittyi jo lapsuudessa. Meillä on esimerkiksi taipumus valita isämme tai äitimme kaltainen puoliso, Hyvärinen sanoo.

Itsetuntemusta voi harjoitella ja toistamispakkoista vapautua. Tässäkin auttaa keskittyminen myönteiseen. Itselleen voi asettaa myönteisen tavoitteen ja pyrkiä siihen sen sijaan, että keskittyisi hautomaan negatiivisia puoliaan.

Oma tahto esiin

Myönteisyys ei tarkoita sitä, että meidän pitäisi muuttua jees-mieheiksi, jotka sanovat "kyllä" kaikelle.

– Suuttuminen on myös myönteistä ajattelua. Alentamisen, mitättöimisen ja väheksymisen sivuttaminen on vain, reagoimatta, on negatiivista asennoitumista, Hyvärinen sanoo.

Raamatun käsky kääntää toinenkin poski on hänen mukaansa kaukana positiivisesta ajattelusta.

– Ei pidä sallia itselleen tehtävän mitä tahansa. Missä sitten on reagoimisen raja, sen tietää jokainen ihminen itse sisimmässään.

Hyvärinen mukaan positiivisessa ajattelussa ihminen muuttaa sitä, mikä on hänen päänsä sisällä. Yhteiskunnalliset muutokset ovat eri asia.

Mutta henkisesti itsenäisellä ihmisellä on vaikutusvaltaa omaan itseensä. Hänellä on myös uskallusta ja kyky pitää puoliaan.

Myönteinen ajattelu ei sisällä sopeutumista ihmisarvoa alentavaan kohteluun.

– Päinvastoin. Positiivisen ajattelun sisältänyt ihminen ei enää ole poliitikkojen tai myyntimiesten tahdotonta karjaa, Hyvärinen sanoo.

Alistettu ajattelee negatiivisesti. Alistumattomalle elämä tuo koko ajan uusia haasteita ja palkintoja niistä selviytymisestä.

Arvot uusiksi?

Hyvärinen mukaan positiivisen ajattelun alkuun pääsee miettimällä mitä elämässä pitää tärkeänä, mitä arvoja haluaa kannattaa ja minkälaisia normeja noudattaa. Onko työn oltava keskeinen elämän sisältö vai olisiko muuta yhtä tärkeää – tai ehkä jopa tärkeämpääkin?

– Työttömälle on tärkeää, ettei menetä toivoaan. Vaikka työtä ei saisi, voi olla muita vaihtoehtoja. Ehkä on mahdollista uudelleenkoulutuksella suuntautua kokonaan uudelle alalle?

– Pidän myös työttömien keskinäistä vuorovaikutusta tärkeänä. Toisten tapaamisesta saa tukea ja rohkeutta. Sitä voi miettiä, mitä muita tärkeitä asioita on kuin ne,

joihin on tottunut. Vaikka työttömyys merkitsee tulotason joskus romahdusmaistakin laskua, olisiko silti mahdollista elää hyvää elämää? Hyvärinen kysynee.

Hänen mukaansa työ ei voi olla ihmisarvon mitta. Sitäpaitsi työstä vapautumisella on myös hyviä puolia. Jos ei muuta, niin ainakin ammattitautien ja tapaturmien riskit pienenevät.

Myönteiset mielikuvat

Myönteistä ajattelua voi käytännössä harjoitella mielikuvien avulla, kuvittelemalla mielessään erilaisia tapahtumia. Esim. energiaa syövä tunteet kuten katkeruuden, kaunaisuuden, vihan tai syyllisyyden voi tuhota kuvittelemalla ne isoihin tynnyriin, jotka sitten yksi kerrallaan heittää yli veneenlaivan.

– Tämä harjoitus auttaa, jos siihen keskittyy ja hiljentyä, ottaa homman tosissaan. Tuhoamalla negatiiviset tunteet tuo maaperää positiiviselle ajattelulle, Hyvärinen sanoo.

Positiivista asennoitumista voi myös edistää asettamalla itselleen myönteisiä tavoitteita. Minkälainen haluaisin olla vuoden kuluttua? Mitä haluaisin elämässäni muuttaa juuri nyt?

– Tarkoitus on hinata itsensä myönteisen kierteen kehälle. Kasautumisen laki pätee paitsi kielteisessä myös myönteisessä.

– Sanomalla myönteisiä asioita irtaudumme vähitellen menneisyydestä. Se auttaa antamaan anteeksi niille, jotka joskus ovat kohdelleet meitä huonosti, Hyvärinen sanoo.

TEKSTI PÄIVI AHTIALA

Myönteiseen ajatteluun voi tutustua mm. seuraavien teosten avulla:

Annastina Vrethemmar:
Ajattelee elämäsi hyväksi
Keijo Tahkokallio:
Ajattelee myönteisesti
Louise L. Hay:

Muuta ajatuksesti, muutat elämäsi
Pekka Hämäläinen:
Myönteisyyden mahtava voima
Norman Vincent Peale:
Myönteisen ajattelun voima
Eija Partanen:
Itseksi tuleminen oikeus

Valkoista talven alla

Onnellinen etsijä saattaa vielä löytää pakkasmetseistä suppilovahveroita, mutta pääsääntöisesti ollaan jo siirrytty siihen vuodenaikaan, jonka aikana syyskaudella säilötyjä varastoja aletaan tyhjentää. Muistakaa jättää kellarinhyllylle edes yksi maustekurkku- ja etikkasienipurkki joulupöytään! Kaikkea ei voi säilöä, mutta miltei kaikkea voi tehdä itse.

Jukurtti – sano sana niinkuin se on. Suomalaisille vuosikausia kirjoitusvaikeuksia tuottanut valkoisen hapan mömmö on yksi kolikkokokon "tee se itse" -keittiön vakiotuotteista.

Kaksi litraa maitoa (minikä väristä tahansa, itse käytän punaista) kieuhutetaan kattilassa. Nostetaan pois liedeltä ja kädenlämpöiseksi jäähtyneeseen maitoon lisätään kahden desin purkki jukurttia. Tekstimainonnan välttämiseksi sanon: sinisestä purkista.

Kattilallinen käärityn yöksi mielivillapaitaan ja aamalla kattilla siirretään – ilman villapaitaa – jääkaappiin. Siinäpä se onkin. Itäpalaksi jukurtti on jo parhaimmillaan ja säilyy kauan.

Jukurtti itsepöimituilla mustikoilla maustettuna on paras piriste pimeisiin aamuihin – jos edellisenä iltana on ollut syytä juhliä, jukurttia kannattaa varata iso annos mieheen. Se pitää kaikenkokoiset tiellä.

Jukurttista voi valmistaa myös makoisian kylmän

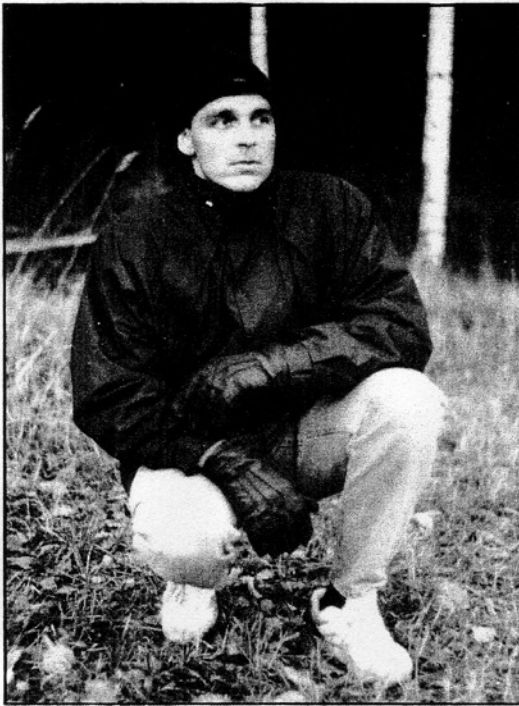
keiton. Lisää jukurttiin paljon pieneksi hakattua tuorekurkkuja, tilliä, runsaasti valkosipulia, hiukan oljyä ja muutama raastettu maapähkinä ja sekoita. Keitto on valmis nautittavaksi.

Entäs sitten sienet? Suppilovahveroiteito syntyy käden käänteessä: kattilan pohjalla paistetaan silputtu sipulit ja selleri raskassa, hakatut sienet lisätään veden kera. Hiukan mustaa tai valkoista pipuria ja suolaa sekä pakollinen loraus kermaa. Keiton annetaan muhia aikansa ja se tarjotaan ruisleivän kera.

Jos joku kaipaa tarkkoja määriä näihin ruokaohjeisiin, hän kuunnelkoon sydämensä ääntä: kolesterolia pelkääville riittää pikkuhyppysellinen rasvoja ja suolaa, muut ainesosat määrätään mitalla "summamutikka".

Kolikkokokki itkee: näin lama-aikana on keittiö-mestarin laadun perusta romahtanut, eihän ruokaa itse asiassa pitäisi valmistaa ilman oikeata voita (ei varsinkaan liha- tai sieniruokia!) ja kermaa. Itse valmistetulla jukurttilla säästää tosin rahat kerman, mutta voita varten täytyynee perustaa Tallinnan matkan rahasto. Selkärepullinen suomalaista voita Tallinnassa ostettuna on todellinen saalis matkalupun maksamisen jälkeenkin.

"KOLIKKOKOKKI"

"Opiskelusta saan enemmän"

Jarmo Irvankoski kyllästyi työttömyyteen ja päätti aloittaa opiskelun. Ansiosidonnainen päiväraha täytyi jättää, ja tällä hetkellä hän odottelee päätöstä opintotuesta.

Jarmo on 28-vuotias kirvesmies. Hän jäi työttömäksi vuoden 1992 joulukuussa, jolloin hän kotiutui YK:n palveluksesta Libanonista. Tällä hetkellä hän opiskelee Ikaalissa luontomatkailuyrittäjäksi valmistavalla kurssilla.

– En saa enää ansiosidonnaista päivärahaa. Odotan vielä päätöstä opintotuestani, ja laskujeni mukaan saan puolet vähemmän tuloja kuussa kuin työttömänä ollessani. Uskon

kuitenkin saavani opiskelustani enemmän. Kaikkea en menisi mitaamaan rahassa.

– Asuntolainat täytyy silti hoitaa. Niinpä myin autoni pois ja etsin halvemman. Kurssi kestää vuodenvaihteeseen asti. Taloudellisesti tämä tulee olemaan todella tiukkaa. En osaa edes sanoa milloin seuraavan kerran saan rahaa. Toivottavasti kuitenkin melko pian, Jarmo sanoo.

– Siitä olen tyytyväinen, että kurssin jälkeen voin halutessani jatkaa opintoja. Kurssi kestää alle neljä kuukautta, joten voin säästösten mukaan hakea aikuisopintotukea lisää joko saman alan opintojen jatkamiseen tai kokonaan toisen alan opintoihin.

– Olin aiemmin kolme kuukautta työvoimakoulutuksessa sisustuskirvesmieskurssilla. Silloin sain työvoimakoulutuksen tukea, joka oli määrällisesti suurinpiirtein sama

kuin ansiosidonnainen päiväraha. Tietysti se oli lähempänä omaa alaa kuin luontomatkailu, mutta ehkä tässä koulutuksessa kiinnosti juuri erilaisuus.

– Enkä ole pettynyt opiskeluun. Päivät menevät nopeasti, ja motivaatio on aivan erilainen kuin aikanaan ammattikoulussa. Päivärytmiin tarvitsee vain aluksi totutella. Luokassa kököttäminen on erilaista kuin työnteke rakennuksilla tai työttömyysajan viettäminen kotona.

– Luontomatkailuyrittäjäkurssein kuuluu onneksi erilaisia retkiä teoriaopetuksen lisäksi. Niitä odotan paljon.

– Mitäkö teen kurssin jälkeen? Olen tietysti optimistinen ja toivon löytäväni töitä alalta, Jarmo toteaa.

Jarmo ryhtyi opiskelijaksi, eikä ole katunut päätöstään.

TEKSTI JA KUVA: PIA KIRKKOMÄKI

Työttömästä opiskelijaksi – mistä rahat?

Jos haluaa siirtyä työttömästä opiskelijaksi, kannattaa ottaa selvää erilaisista tukimuodoista, jotka on tarkoitettu opiskelijan toimeentulon turvaamiseksi. Näistä kolme tärkeintä ovat valtion opintotukeen liittyvä opintoraha, aikuisopintoraha ja erorahan aikuiskoulutuslisä.

Kaikki nämä tuet ovat siis rahaa, jota ei tarvitse maksaa takaisin. Valtion opintotuen opintorahaa tai aikuisopintorahaa voi saada, jos opinnot kestävät vähintään kahdeksan viikkoa. Opintojen täytyy tähtätä johonkin tutkintoon tai muun kokonaisuuden läpäisemiseen.

Yleensä opintorahaa tai aikuisopintorahaa ei myönnetä erillisten arvosanojen opiskeluun yliopistoissa tai korkeakouluissa. Tieteellisiin jatkoo-pintoihin sitä voi saada.

Opintorahaa tai aikuisopintorahaa hakeva voi käydä työssä opintojen ohella, mutta tulot eivät voi olla suuret.

Korkeakouluopiskelijä voi saada täysimääräistä opintorahaa, jos hänen kuukausitulonsa ovat keskimäärin alle 1700 mk kuussa opintotuki-kuukausien aikana. Keskiasteen tuessa vastaava raja on 2400 markkaa, yksinhuoltajilla hieman korkeampi.

Lisäksi alle 30-vuotiaan hakijan tukeen vaikuttavat sekä oma että puolison varallisuus, jos hän hakeutuu opiskelemaan muualle kuin korkeakouluun ja jos hän ei saa aikuisopintorahaa.

Aikuisopintorahaa hakeva saa ansaita keskimäärin 2000 markkaa kuussa opintovuoden aikana.

Aikuisopintoraha kaikille sama

Aikuisopintorahaa voi saada iän perusteella. Sitä voi saada joko 30–54-vuotias opiskelija tai 25–29

vuotias opiskelija.

Yli 30-vuotiailta aikuisopintorahaa hakevilta vaaditaan, ettei heillä ole ollut viiteen vuoteen yli neljää kuukautta ylittäviä tuettuja opintoja. Alle 30-vuotiailla pitää olla takanaan kahdeksan vuotta samoilla ehdoilla.

Tavallisen opintorahan hakijan ikää katsotaan hieman eri näkökulmasta. Opintoraha on suurempi yli 20-vuotiailla korkeakouluopiskelijoilla kuin alle 20-vuotiailla. Tässä otetaan huomioon myös se, asuuko tuen hakija vanhempien luona. Korkeakouluopiskelijoiden opintoraha on verollinen.

Keskiasteen opiskelijat saavat erisuuruista opintorahaa riippuen siitä, missä koulussa he opiskelevat. Jos keskiasteen opiskelijalla on lapsia, hän voi saada huoltajakorotusta. Keskiasteen opiskelijan ei tarvitse maksaa veroa opintorahastaan.

Aikuisopintoraha on samansuuruisia kaikille opiskeluasteesta riippumatta. Siitä peritään 15 prosenttia ennakkonpidätystä. Myönnetyn tuen määrä lasketaan edellisten kuukausitulojen perusteella, olivatpa ne siten työttömyyskorvauksia tai palkkatuloa.

Opiskelemaan hakeutuvan kannattaakin selvittää, saako hän opintorahaa vai aikuisopintorahaa. Pieni osa opiskelijoista pääsee valitsemaan, kumpaa ottaa.

Opiskelija saa asumislisää

Molempiin tukiin voi hakea asumislisää, jos asuu yksin opiskelija-

asunnossa, muualla vuokralla tai opiskelun takia perheestä erillään.

Opintotuen asumislisä on 75 prosenttia vuokrasta, mutta enintään 956 markkaa kuussa. Minimi on 150 markkaa.

Aikuisopintorahaa ja opintorahaa täydentämään voi hakea myös opintolainaa. Korkeakouluopiskelijat voivat saada sitä 1200 markkaa kuussa ja sen takaa valtio. Keskiasteella laina on 1130–2400 markkaa kuussa ja se on korkotuellista.

Aikuisopintotukeen liittyvä laina on korkeintaan 1700 markkaa kuussa. Lainaan saa valtiontakauksen mutta ei korkotukea.

Erorahastolla tiukat ehdot

Erorahan aikuiskoulutuslisän myöntää Koulutus- ja erorahasto. Sen määrä on vuonna 1993 tuhat markkaa kuussa ja vuonna 1994 se on 1100 markkaa kuussa. Erorahan aikuiskoulutuslisä-systeemi toteutetaan kokeiluina vuoden 1994 loppuun.

Aikuisopintotukeen maksetaan työvoimakoulutuksen tuen tai valtion opintotuen lisäksi. Hakijan on oltava 30–64-vuotias ja tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanottu.

Hänellä täytyy olla takanaan vähintään vuoden yhtäjaksoinen palvelus samalla työnantajalla ennen irtisanomista tai lomautusta. Kolmas ehto on se, että opiskelun täytyy alkaa vuoden sisällä työsuhteen päättymisestä. Lisäksi hakijan koulutuksen täytyy lisätä hänen työllistymismahdollisuuksiaan.

Keskiasteelle on suunnitella opintotukiudistus, joka astuineen voimaan ensi vuoden toukokuun alusta. Toteutuessaan uudistus muuttaisi keskiasteen opintotukisysteemin opintorahapainotteiseksi.

TEKSTI: PIA KIRKKOMÄKI

Esimerkki

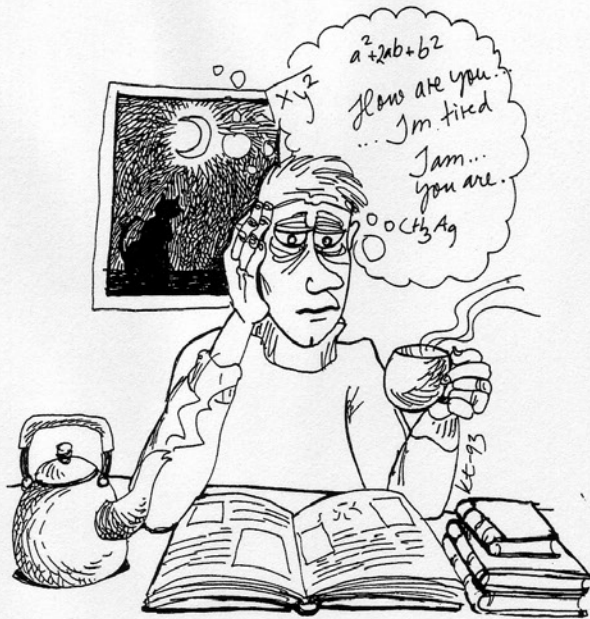
Linnea Lukuhalu on 30-vuotias työtön kauppedustaja. Ollut töissä 6 vuotta, jäi työttömäksi tammikuussa 1993. Tienasi bruttona 8000 mk/kk töissä ollessaan. Opiskelee nyt kauppaopistossa markkinointilinjalla. Asuu yksin vuokralla, 1800 mk/kk.

Linnea saa valtion opintotuen

Opintorahaa tai aikuisopintorahaa

505 mk/kk	2000 mk/kk
ei veroa	-15% veroa = 300 mk
+ lainaa 1700 mk/kk	+ lainaa 1700 mk/kk
+ asumislisää 956 mk/kk	+ asumislisää 956 mk/kk
yht. 3161 mk	yht. 4356 mk

Linnea saa myös erorahan aikuiskoulutuslisää 1000 mk/kk.

Työtön saa opiskella illalla ja sivutoimisesti

Työttömyys on painostavinta silloin, kun työn tilalla ei ole mitään järkevää tekemistä. Opiskelu olisi hyvä tapa järjestää ryhtiä ja mielekkyyttä työttömyyspäiviin, pysyä aktiivisena ja ehkä vielä parantaa työllistymismahdollisuuksia vastaisuudessa.

Mutta mitä työtön saa opiskella menettämättä oikeuttaan työttömyysturvaan? Ehdot ja määräykset kiristyvät tiuhaan tahtiin, kun työttömyystilastoja pyritään kaunistamaan.

Kaikesta opiskelusta on tehtävä selvitys työvoimatoimikunnalle, joka antaa lausunnon siitä, onko päivärahan hakija työtön työnhakija vai ei.

Tampereen työvoimatoimikunnan sihteeri Minna Perälä kertoo, että tavallisesti kello 17 jälkeen alkava opiskelu ei estä työn vastaanottamista. Päiväopiskelua toimikunta arvioi sen mukaan, viekö opiskelu niin paljon aikaa, että se estäisi mahdollisesti tarjottavan työn tekoa. Opintojen sisältö ei siis ratkaise, eikä se, olisiko työtön valmis lopettamaan opiskelun heti, kun työtä olisi tarjolla.

Kuitenkin, jos opiskelija siirtyy päiväluokista iltaluokioon ja ilmoittautuu siinä yhteydessä työttömäksi, hänen hakeustaan ei hyväksytä. Opiskelu sallitaan, jos työtön aloittaa suoraan iltaluokiossa. Sama sääntö pätee muuhunkin kuin lukio-opiskeluun, esimerkiksi ammattikoulun ilt- ja päivälinjoihin, Minna Perälä jatkaa.

Ilta- ja etäopiskelu esimerkiksi avoimessa korkeakoulussa on yleensä hyväksyttävää, ellei se ole niin tiivistä, että voidaan olettaa opiskelijalta kuluvan koko päivän vaatimuksista suoriutumiseen. Sensijaan sillä ei ole merkitystä, johtaako opiskelu tutkintoon vai ei.

Työväenopistossa ja vastaavissa harastuspiireissä saa opiskella päivisin, jos kurseja ei ole niin montaa tuntia päivässä, että se estäisi ottamasta työtä vastaan. Tämä koskee myös täysin harastusluonteista opiskelua; posliinimaalauksiaan ei saa opiskella liian monena viikonpäivänä.

Työvoimakoulutus ei vie kassapäiviä – vielä

Työtön voi hakeutua työvoimaviranomaisten hankkimaan koulutukseen. Tätä järjestetään nykyisin lähes joka alalta,

useimmiten kokopäiväisinä jatko- ja täydennyskoulutuskursseina.

Opiskelijalle maksetaan koulutustukea, joka on samansuuruisia kuin työttömyyspäiväraha. Koulutus ei nollaa ansiosidonnaista päivärahaa, mutta katkaisee kassapäivät: koulutuksen jälkeen 500 päivän laskeminen jatkuu tilanteesta, johon jäätiin ennen koulutusta.

Toistaiseksi ansiosidonnaista koulutustukea voi saada vielä sen jälkeenkin, kun 500 kassapäivää on kulunut umpeen. Peruspäivärahalta pudonneiden kannattaa siis hakeutua koulutukseen taloudellisestikin syistä.

Nykyään työvoimakoulutuksen ajalta maksetaan 30 markkaa ylläpitokorvausta viideltä päivästä viikossa. Saman verran majoituskorvausta maksetaan, jos koulutuspaikka on työssäkäyntialueen ulkopuolella. Ylläpitokorvaus aiotaan poistaa ensi vuoden alusta lähtien.

Jos työttömyysturvain muutos astuu voimaan vuodenvaihteessa, otetaan käyttöön uusi työmarkkinatuki.

Koulutukseen meno ei katkaisisi työmarkkinatukipäiviä, vaan niiden kiintiö kuluisi myös koulutuksen aikana.

Työhistoria ratkaisee

Tämän vuoden syyskuun alusta voimaan tullut laki määrittelee opiskelun päätoimiseksi siihen saakka, kun opinnot on saatu päätökseen tai todistettavasti keskeytetty.

Monet yliopisto-opiskelijat ovat saattaneet olla vuosikausia työelämässä, mutta ilmoittautuneet yliopistolla poissaoleviksi säilyttääkseen mahdollisuuden suorittaa opinnot jossain vaiheessa loppuun. Usein opintoja ei ole jatkettu siitä syystä, että opintotukioikeus on käytetty loppuun. Näiden henkilöiden olisi tänä syksynä

pitänyt ymmärtää jättää ilmoittautumatta yliopistoon, koska he tällöin saattavat menettää oikeutensa työttömyysturvaan.

Minna Perälä kertoo, että jos tällainen henkilö jää työttömäksi, toimikunta tutkii hänen työhistoriansa. Jos hakija on ollut vähintään kaksi vuotta töissä ja samalla poissaolevana yliopiston kirjoissa, selvitetään, aikooko hän nyt työttömänä ollessaan opiskella. Ellei, hänet voidaan luokitella työttömäksi työnhakijaksi.

Jos hakija on ollut työelämässä vähemmän aikaa, hänen katsotaan opiskelleen päätoimisesti, jolloin hän on oikeutettu työttömyysturvaan vasta valmistuttuaan tai keskeytettyään todistettavasti opinnot.

Sensijaan läsnäolevaksi voi ilmoittautua, jos aiemmilta vuosilta on esittänyt opintosuorituksia työnteon ohella. Siinä tapauksessa työvoimatoimikunta voi katsoa, että opiskelija on todistanut kykenevänsä opiskelemaan työn ohella, jolloin opiskelu ei ole päätoimista ja päiväraha voidaan myöntää.

Lopputyö oikeaan aikaan

Opintonsa päättävillä opiskelijoilla ei ole oikeutta työttömyysturvaan ennen kuin tutkintotodistus on kädessä. Aikaisemmin työttömäksi työnhakijaksi saattoi ilmoittautua siinä vaiheessa, kun lopputyö oli jätetty tarkastettavaksi (tässä vaiheeseen ihminen mitä suurimmassa määrin on työmarkkinoiden käytettävissä, kun opinnot eivät ole yhtään kesken). Uuden lain tultua voimaan kannattaa siis tarkoin ajoittaa lopputyönsä jättäminen niin, ettei hyväksymisestä päättävän elimen kokous ole vasta puolen vuoden kuluu.

TEKSTI: RIIKA LEPPÄNEN

Kaupunki on teränsä menettänyttä teollisuutta se on jättänyt vain paskansa

Lähellä kuiskii D-markka sekään ei kerro miten meidän tulisi elää

Kuolema kaataa pystystä kuin metsäteollisuuden korjuukone viikatemies heiluu kuin niittokone – ja hautaus toimiston haaraliikkeen ovelle lappu: TÄNÄÄN SULJETTU olen hakemassa kaupungista asiakasta

Työtön otti syliinsä viisi pötköä tynä ja lähti taivaan tuuliin – jauhelihan seassa ainoastaan

j a l ka oli ihmisen näköinen

Näköispatsaat pitää räjäyttää tai jättää

Niitä ei kannata viedä varastoon, sillä ne tulevat ulos ja näyttävät huonoa esimerkkiä

Kcijo J Isomäki

Kaivon kannella punaisia omenia

Kaivon kannella punaisia omenia syksyn paletti metsän reunan puissa veneet vedetty vedestä trailerien jonot kadonneet pikatien mutkan taakse yöt synnyttäneet aamun valkoisen sumun

ydinvoima äänestetty rajojen ulkopuolelle hiiret muuttaneet autotaloihin perunat juosseet laareihin kansakunnan henkinen tila kuin lehmän häntä öisillä kikkareilla koristeltuna syksy aamulypsyn aika ilta yön tumma etäinen punaisia omenia kaivon kannella

Erkki Salonen

Työttömien päiväopisto televisionon

TV aloitti tänä syksynä uuden iltapäiväohjelman työttömille. Päiväopisto on makasiinityyppinen ohjelma, jossa on tarjolla tietoa, rohkaisua ja opastusta kaikille työttömille ja muillekin ohjelmasta kiinnostuneille.

Päiväopisto nähtiin ensimmäistä kertaa keskiviikkona 13. lokakuuta. Jatkossa se nähdään joka viikko keskiviikkoisin kello 14-16 ja uusintana perjantaisin kello 13-15.

Jokainen kahden tunnin jakso sisältää useita ohjelmia. Työttömyyttä käsittelevä puoli kertoo työttömien toiminnasta, selviytymisen keinoista tai työttömyydestä yleisenä yhteiskunnallisena ilmiönä.

Toisena ohjelmasisältönä ovat aikuisopetusohjelmat. Niitä ovat esimerkiksi kunnallistiedon peruskurssi, työelämän ruotsin kurssi sekä ideoita ja tietoa yrityksen perustamiseksi. Opetusohjelmat ovat viisiosaisia ja ne vaihtuvat syksyn mittaan. Kunnallistiedon peruskurssi on valmistettu yhdessä Tampereen yliopiston kanssa, joten sen voi tenttiä kuka tahansa avoimessa korkeakoulussa marras- ja joulukuussa.

Toimittaja odottaa vinkejäsi

Keskiviikkona 10.11. päiväopiston Minä osallistun-sarjassa nähdään kuvia työttömien mielenosoituksesta Helsingistä. Minä selviydyn-ohjelmassa psykologi Kirsti Palonen puhuu laman aiheuttamista psyykkisistä paineista. Työtä tarjolla-sarjassa tehdään toisitarjousia työtä haluaville.

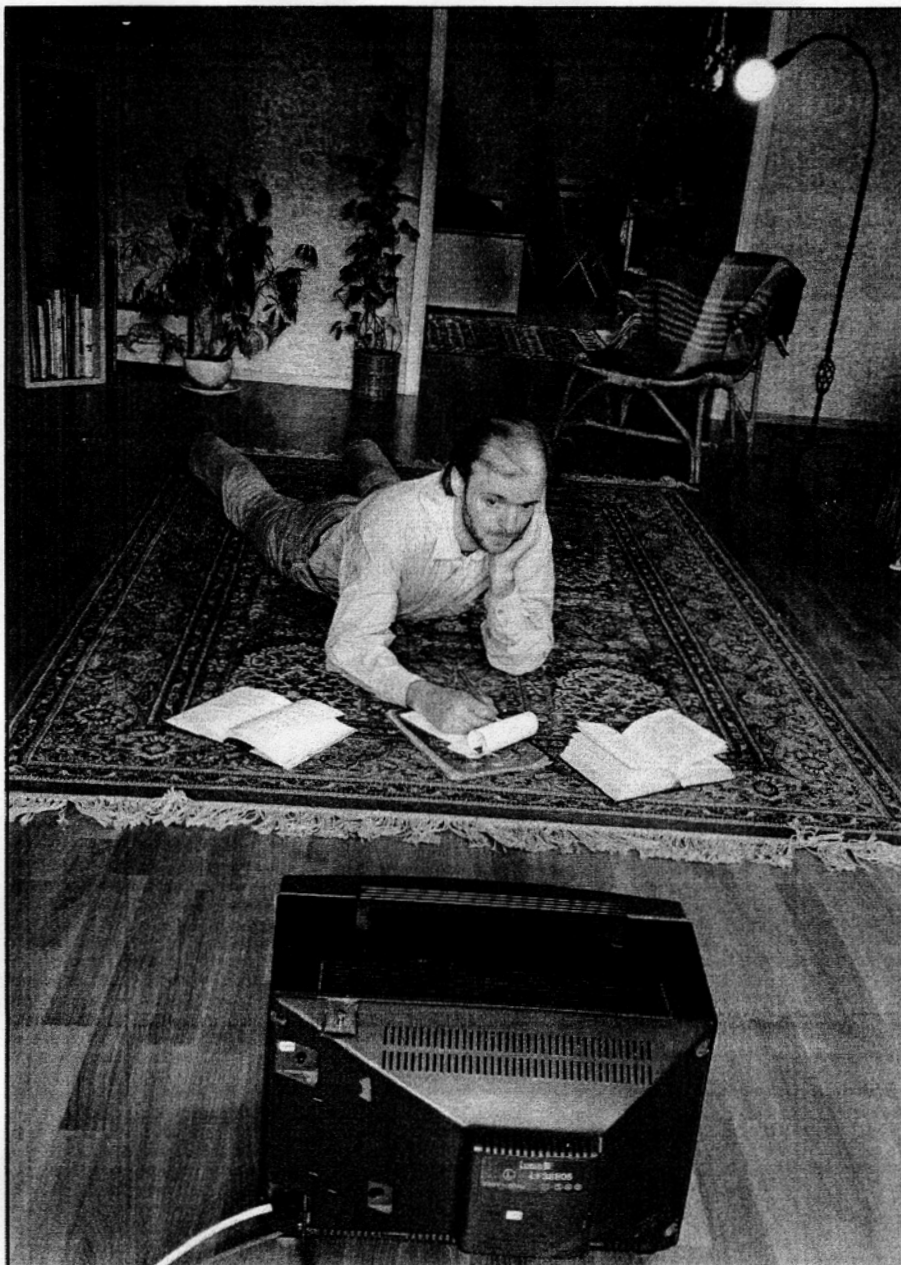
Seuraavan keskiviikon päiväopistossa nummelalain 19-vuotias yrittäjä, Timo, kertoo yrityksestään. Maaseudun yrittämiseen tutustutaan Riitan hevostalilla.

Harvinaista ohjelman tekemisessä on se, että siihen on saatu rahaa valtiolta. Opetusministeriö rahoittaa tämän syksyn ohjelmat puoliksi YLE:n kanssa.

Päiväopistoa tekee kolmen hengen työryhmä, jossa tuottajana on Leena-Maija Tuominen, toimittajana Seppo Heikkinen ja ohjelma-assistenttina Kati Sarppola.

Ohjelmaideoita ja palautetta voi lähettää osoitteeseen Opetusohjelmat / Päiväopisto, PL 10, 00241 Helsinki tai soittaa numeroon 90-1480 5422.

TEKSTI: KATJA JALAVA

Työvoimatoimiston salakieli selväksi

T yövoimatoimistossa käytetään välillä sellaista kapulakieltä, ettei normaali järjellä varustettu ihminen tahdo pysyä perässä. Tilannetta pahentaa usein myös se, että termit vaihtuvat uusien työllisyyslakien ja -asetusten astuessa voimaan.

Maailma muuttuu päivä päivältä monimutkaisemmaksi. Nykyään ei voi olla edes reilusti työtön, koska työttömiäkin on monenlaisia. Joten, oletko a) työtön työnhakija, vai b) lomautettu? Työtön työnhakija on täysin ilman töitä. Lomautetulla on työpaikka, josta hän on pakkolomalla.

Työvoimatoimisto yrittää etsiä työnhakijoille töitä. Jos ja kun vakipaikkaa ei löydy, henkilö voidaan työllistää työllisyysvaroin.

Työllisyysvaroin määräajaksi työllistämisen tarkoittaa sitä, että työvoimatoimisto tarjoaa töitä enintään kuudeksi kuukaudeksi. Siis enintään. Työsuhde voi nimittäin olla lyhyempikin.

Velvoitetyöllistetty on vanhentunut termi. Nykyään se koskee

enää niitä, joiden oikeus velvoitetyöhön syntyi ennen vuodenvaihdetta, ja joita ei ole vielä työllistetty täydeksi kuudeksi kuukaudeksi. Muut voivat unohtaa koko asian.

Työllisyysvaroin pyritään työllistämään erityisesti nuoria, pitkäaikaistyöttömiä ja vajaakuntoisia. Eli siis keitä?

Et ehkä olekaan niin nuori kuin luulit olevasi. Työvoimatoimiston tulkinnan mukaan nuoria ovat vain alle 25-vuotiaat.

Tavallisesta työttömästä tulee **pitkäaikaistyötön**, kun hän on ollut vähintään vuoden työttömänä. Tähän liittyy myös termi **työllistämistukeen oikeutettu**. Henkilö voi saada työllistämistukea tietyn työttömyysajan jälkeen. Työvoimatoimistot käyttävät tässä harkintaansa, ja aika vaihtelee yleensä kuuden ja kahdenoista kuukauden välillä. Esimerkiksi Tampereella työllistämistukeen oikeutetuista ovat vähintään kymmenen kuukautta työttömänä olleet.

Vajaakuntoinen puolestaan

tarkoittaa sitä, että ihmisellä on jokin vamma tai sairaus, joka heikentää hänen mahdollisuuksiaan saada töitä. Vajaakuntoinen voidaan työllistää työllisyysvaroin jopa 24 kuukaudeksi.

Työllisyysvaroin työllistetty tarkoittaa samaa kuin **työhön sijoitettu**. Eli rakkaalla lapsella tuntuu tässäkin tapauksessa olevan monta nimeä.

Omatoinen työllistyminen tarkoittaa sitä, että työllistät itse itsesi. Voit jäädä kotiin hoitamaan lapsia tai sairasta anoppia. Eri työvoimatoimistot kuitenkin tulkitsevat pykälää eri tavalla. Jotkut toimistot hyväksyvät jopa opiskelun omatoimiseksi työllistymiseksi.

Ositain työtön ja osa-aikatyötön tarkoittavat periaatteessa samaa asiaa. Henkilö saattaa tehdä lyhennettyä työviikkoa tai kuuden tunnin työpäiviä. Pääsääntö on se, että työaika on vähintään 20 prosenttia lyhyempi kuin täyspäiväisen työntekijän työaika.

Varsin vekkuli termi on myös **työttömyyskorvausta saava ly-**

hennettyä työviikkoa tekevä. Henkilö saa korvausta työttömyyskassasta tai Kelalta, jos oma palkka ei riitä toimeentuloon.

Etenkin nuorille, mutta miksei vanhemmillekin, voidaan maksaa **harjaantumisrahaa**. Henkilö pääsee työpaikkaan harjoittelemaan työntekoa. Työvoimatoimisto maksaa työstä pienen korvauksen ja hoitaa vakuutusasiat. Harjoittelupaikka ei ole kuitenkaan työsuhde, eli siitä ei kerry eläkettä. Harjoittelija ei myöskään pääse työttömyyskassan jäseneksi.

Työssäoloehto tarkoittaa sitä, että on oltava tietty aika (esimerkiksi kahdeksan viikkoa) töissä, ennen kuin voi saada työttömyyskorvausta. Tämä siksi, että jotkut järjestävät itselleen potkut joka työpaikasta. Tahallaan.

Työntekijän **ammattisuoja** tarkoittaa sitä, että työvoimatoimisto pyrkii tarjoamaan töitä jokaisen omalta alalta. Pitkäaikaistyöttömälle voidaan kuitenkin antaa mitä työtä tahansa. Maisterin on tartuttava lapionvarteen, jos työ-

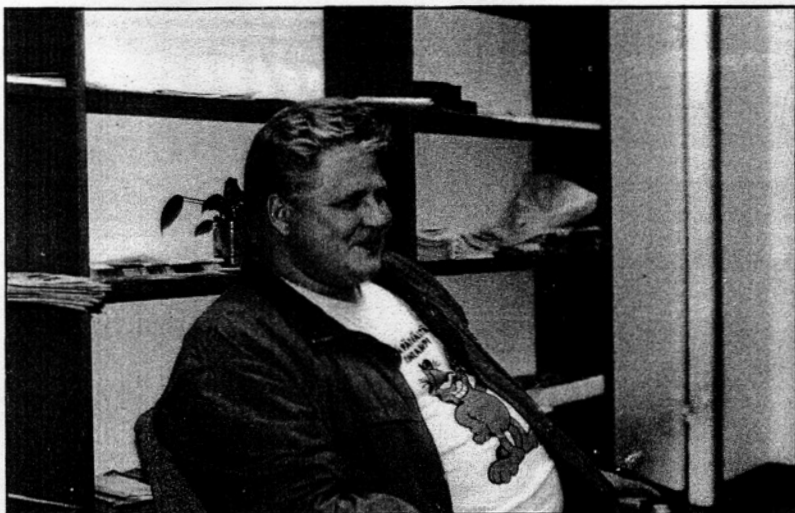
voimatoimisto niin vaatii. Lapiohommista ei kannata edes kieltäytyä, koska silloin saattaa menettää työttömyysturvan määräajaksi.

Työllistymissuunnitelma tarkoittaa sitä, että henkilö selvittää työttömyytensä syyt ja mahdollisuutensa löytää töitä. Täältä pohjalta laaditaan lista niistä keinoista, joilla parannetaan työntekijän mahdollisuuksia päästä uudelleen töihin.

Ai niin. Vieläkö joku miettii, mitä tarkoittaa **karenssi**? Sen voi siis suomentaa vaikka sanalla odotusaika. Eli henkilö joutuu aina odottamaan tietyn ajan (esimerkiksi viikon), ennen kuin saa työttömyysturva.

TEKSTI: SATU MANNINEN

Asiantuntijana johtava neuvoja Pekka Paattinen Tampereen työvoimatoimistosta

Kohta Siilinjärvelläkin on työttömien ruokala, lupaa työttömien yhdistyksen puheenjohtaja Vesa Aallosvirta.

Siilinjärven työttömät päättivät tulla ulos koloistaan ja perustivat oman yhdistyksen viime keväänä. Puheenjohtaja Vesa Aallosvirta kertoo, että syksyllä käynnistettiin toden teolla jäsenten houkuttelemisen ja varsinainen yhteistoiminta.

Syksy aloitettiin Siilinjärvellä räväkästi toritapahtumalla, jossa paikalliset esiintyjät ja "Ruikonperän multakurkku", Jaakko Teppo, houkuttelivat paikalle 400 uteliasta. Huvun lomassa tehtiin työttömien toimintaa tunnetuksi ja houkuteltiin ihmisiä syksyn toimintaan.

Lenkiltä leivonnaisiin

Harrastusmahdollisuudet ovat monipuolisia, liikuntaa voi harrastaa lentopalloilusta uintiin ja ulkoiluun. Kunta on tullut vastaan esimerkiksi myöntämällä alennusta uintivuoroista. Joka kuukauden viimainen sunnuntai pidetään liikuntatuntia, jonka tarkoituksena on saada työttömät lähemmään omalla porukalla vaikkapa ulkoilemaan.

Kursseilla saa käytännön vinke-

jä esimerkiksi edullisesti elämiseen tai joulukoristeiden ja -leivonnaisen valmistamiseen. Joululeivonnaisen valmistuskurssin tuoksista nautitaan koko perheen pikkujouluissa marras-joulukuun vaihteessa.

Auttava puhelin alkuun

Työttömät tapaavat toisiaan myös yhteisillä retkillä. Syksyllä tehtiin ruskaretki yhdessä seurakunnan kanssa ja Tampereella vierailtiin työttömien monitoimintakeskukse-

Siilinjärveltäkin mieltä osoittamaan!

sa sekä kaupungin iltaelämässä. Paikallisiin yrityksiin tutustuminen on aloitettu Kemiran tehtailta, jossa vierailijoihin suhtauduttiin positiivisesti.

Uusia palvelumuotoja kehitellään jatkuvasti, niistä lähiaikoina alkaa esimerkiksi auttava puhelin ja ruokalaitoiminta. Yhdistyksen toimisto on avoinna kaksi kertaa viikossa valmiina auttamaan ja vastaamaan kysymyksiin.

Kunta tukee

Siilinjärven kunta on tukenut työttömien aktiivisista esimerkilliseksi. Kunta luovutti kokoonmistilat yhdistyksen käyttöön ja paikallislehdessä on työttömille oma palsta. Vesa Aallosvirta antaa kunnan päättäjille ison plussan, sillä siellä on ymmärretty, kuinka tärkeää on ennalta ehkäisevä toiminta. Syrjäytymisen estäminen ja työkykyisenä pitäminen ovatkin toiminnan kul-

makivä.

Kunnan edustajat olivat mukana myös lokakuun 19. päivän työttömyyspaneelissa, joka järjestettiin yhteistyössä paikallislehden ja kansalaisopiston kanssa. Lisäksi mukana olivat sosiaali- ja terveysministeri Jorma Huuhtanen sekä Tampereen työttömien toiminnanjohtaja Seppo Vainio, sekä seurakunnan, työvoimapiirin ja ammattiliiton edustajat. Paneelikeskustelussa pyrittiin saamaan vastauksia siihen, miten tästä eteenpäin selvitetään mitkä hallitus aikoo tehdä, että Suomen työttömyys saadaan pienene-

mään? Marraskuun alussa siilinjärveläiset nousevat barrikadeille muiden Suomen työttömien kanssa. Silloin lähdetään valtakunnalliseen mielenilmaukseen eduskuntataloon eteen. Siellä tavataan!

TEKSTI JA KUVA: KATJA JALAVA

Jyri Kiikka haaveilee työttömien omista tiloista. Jyväskylän vanhaan vesilaitoksen taloon saisi mainiosti sopimaan ompelukoneita, kangaspuita ja maalaustelineitä.

Jyväskylän työttömät:

Ulos lokeroista!

Hemerokkalautasen toivossa työttömien vuosikokoukseen tupsahtanut Jyri Kiikka valittiin yllättäen Keski-Suomen työttömien toimikunnan puheenjohtajaksi noin kaksi kuukautta sitten.

– Edellinen puheenjohtaja tunsin minut ja kun minä tulin ovesta sisään, se huusi että hei, täältä tulee uusi puheenjohtaja, Kiikka naurahtaa.

Kiikan ilme muuttuu vakavaksi, kun puhutaan työttömien henkisestä tilasta. Se on Kiikan mukaan nykyään paljon huonompi kuin annetaan ymmärtää. Valtaapitävät eivät näe kentän tilannetta. Siksi asialle täytyy tehdä jotain.

– Toimikunnan pyrkimyksenä on aktivoida ihmisiä yhteiskunnalliseen ja omaehtoiseen toimintaan ja saada ne pois lokeroistaan, joihin ne näyttävät nyt olevan aika juuttuneita, Kiikka kiteyttää.

Kiikan huoli työttömien lokeroitumisesta lienee oikeutettua. Jyväskylän alueen reilusta 12 000:sta työttömästä vain alle 150 on liittynyt työttömien yhdistykseen.

Jyväskylän alueella on toki mui-

työttömien yhdistyksiä kuin K-S:n Työttömien Toimikunta. Alueella toimii mm. seurakunnan Lähimmäisen kammari ja Nuorten työttömien toimipiste, joiden kanssa tehdään yhteistyötä ja järjestetään esim. talkoita. Eri järjestöjen joukosta löytynee jokaiselle jotakin.

Sitoutumattomuus tärkeää

Keski-Suomen työttömien toimikunta on puolueeton yhdistys, eikä se halua leimautua mihinkään etujärjestöön.

– Työllistämisen pitää olla pääasia, Kiikka korostaa.

Kaikkien pitää toimia työttömien hyväksi, eikä omaksi hyväkseen. Toiminta rahoitetaan osittain jäsenmaksuilla, mutta suurin osa rahoituksesta tulee eri järjestöiltä kuten SPR:ltä, evankelis-luterilaiselta kirkolta ja ammattijärjestöiltä. Lisäksi he saavat lahjoituksia suoraan yksityisiltä ihmisiltä.

Työttömien toivomuslistalla ykköksenä ovat uudet toimilat. Tällä

hetkellä yhdistys jakaa tilat ja puhe- ja toimintatiloja Nuorten työttömien toimipisteen kanssa. Toiveena olisi päästä Jyväskylän vanhaan vesilaitoksen taloon keskikaupungille.

– Sinne voisi järjestää hyvin ruokala- ja työskentelytiloja. Me voitaisiin hankkia ompelukoneita, kangaspuita ja maalaustelineitä, Kiikka suunnittelee.

Hyvä syy osallistua

Vapaaehtoisesti ja palkatta puheenjohtajan postia hoitavan Kiikan silmäkulmaan syttyy pilke, kun tiivataan mitä toimikunnassa oleminen hänelle antaa.

– Ei tarvii olla kotona, hän vastaa rehellisesti.

– Meitä on nimittäin kaksi työttöntä, vaimo ja minä. Jos molemmat olisivat kotona, siitä ei tulisi mitään, vaikka yhdessäoloa on harjoiteltu jo 27 vuotta.

TEKSTI JA KUVA ANNELI JÄRVINEN

Lapin työttömät Vasajärvellä

Rovaniemen seudun työttömien kesätahtumalla oli kutsuttu moinen eri alan asiantuntijoita. Tilaisuudessa puhuttiin mm. työttömien oikeuksista, sosiaaliturvasta ja eläkkeistä.

Tapahtuman toteuttamisessa auttoivat erilaiset sponsorit, joista mainittakoon Postin ja Pohjolan Liikenteen linja-autojen edullinen kuljetus tapahtumapaikalle ja kotiin.

Lähtöpäivänä aurinko porotti täydeltä terältä, kun matka kohti Auvojärveä alkoi. Ilmassa oli suuren juhlan odotuksen tuntua. Perillä Vasajärvellä meitä odotti todellinen entinen metsätyömaan asumismiljö. Siellä polkuja talleille kulkiessa

tunsi entisten metsureiden läsnäolon. Oltiin paikassa, missä tehtiin Lapin sota-ajan lamasta nostanut työ.

Tunnelma oli korkealla, kun emännät tarjoiivat nälkäisille ja janoisille tulokahvit lusukkeineen ulkona kauniisti katetussa pitkässä pöydässä. Ilmassa oli juhlan tuntua. Ilta oli omistettu vapaalle toiminnalle. Tutustuimme toisiimme. Kuulimme miten toiminta oli missäkin muotoutunut ja minkälaisia vaikeuksia oli ilmennyt. Paikalle oli tullut työttömiä Torniossa, Kemistä, Rovaniemeltä, Ranualta, Sodankylästä, Posiolta ja Kittilästä, yhteensä noin 70 henkilöä.

Hyvää syksyä toisillemme toivottaen lähdimme kotiin jatkamaan työtämme työttömien etujen ajamiseksi, oikeuksien puolustamiseksi sekä järjestämään työttömille virkistystä, harrasteita ja mahdollisuuksia opiskeluun ja itsensä kehittämiseen.

MAIRE PUKARI
Rovaniemi

Lapissa kokoontutti makkara-paiston merkeissä.

Yhteystiedot

Työttömien valtakunnallisen yhteistoimintajärjestö TVY:n alueelliset yhteystiedot. (TVY:n osoite on Vuolteenkatu 11, 33100 Tampere).

Jos olet kiinnostunut tulemaan mukaan työttömien toimintaan, ota yhteys näistä osoitteista lähimpään. Alueellisesta toimipisteestä saat selville oman paikkakuntasi yhteystiedot.

AKTIIVISEN TYÖTÄHAKEVAT r.y. JOENSUU
Ahti Ekholm
Merimiehenkatu 20 A 6
80110 JOENSUU
puh.973-126 343
TOIMISTO: TSL:n Opintojärjestö
Kauppakatu 32
80100 JOENSUU
puh.973-123 001
Fax 973-129 386

ETELÄ-KARJALAN TYÖTTÖMIEN TUKI ry
Koulukatu 35
53100 LAPPEENRANTA
puh.953-4190 229

HELSINGIN TYÖTTÖMÄT ry
Markku Kekäläinen
Yläkaupinkuja 1 A 1
02360 ESPOO
puh.90-8015 933
TOIMISTO
OLOTILA Eteläinen Rautatiekatu 16 A
00100 HELSINKI
puh.90-6942 996

HÄMEENLINNAN TYÖTTÖMÄT r.y.
Juhani Rantanen
Pintäläntie 1 as.1
13210 HÄMEENLINNA
puh.917-6171 628
TOIMISTO
Saaristenkatu 9 rak.2
13100 HÄMEENLINNA
puh.917-533 963

KAJAANIN TYÖTTÖMIEN YHDISTYS ry
Jarmo Kela
Pohjoisankatu 13
87100 KAJAANI
puh.986-155 693
TOIMISTO
Nuorisokahvila MAJAKKA
Kauppakatu 7
87100 KAJAANI
puh.986-120 061
Kaupungintalo/neuvonta ja ATK-piste
Fax 986-155 510

KUOPION SEUDUN TYÖTTÖMÄT ry
Uuno Kauhanen
Parolanterio 9
71800 SIILINJÄRVI
puh.971-422 421
TOIMISTO
Kauppakatu 46
70110 KUOPIO
puh.971-2633 181

MIKKELIN SEUDUN TYÖTTÖMIEN TOIMINTAJÄRJESTÖ ry
Martti Vimes 1
Vuorikatu 11 B
50170 MIKKELI
puh.955-212 171
TOIMISTO
puh.955-367 861

OULUN TYÖTTÖMIEN OMA APU ry
Ilkka Lautkankare
Kajaaninkatu 20 as.5
90100 OULU
puh.981-372 776
TOIMISTO
puh.981-3115 351

TVY PORIN OSASTO ry
Reijo Mäkinen
Haapasaraentie 35
28610 PORI
puh.939-28 328 15.12.-93 alkaen 939-6378 328
TOIMISTO
Mikonkatu 21
28100 PORI
puh. ja fax 939-414 695

ROVANIEMEN SEUDUN TYÖTTÖMÄT
Risto Kontio
TOIMISTO
Maakuntakatu 4
96100 ROVANIEMI
puh. 960-345 250

TAMPEREEN SEUDUN TYÖTTÖMÄT ry
Seppo Vainio
Suutarintie 17 A 2
36200 KANGASALA
puh.931-3790 317
TOIMISTO
Vuolteenkatu 11
33100 TAMPERE
puh.931-2223 387
puh. ja fax 931-142 869
KARENSSISANOMAT-lehti toimitus
puh.931-124 753

TURUN SEUDUN TYÖTTÖMÄT r.y.
Mikko Immonen
Joentautantie 4
23100 MYNÄMÄKI
puh.921-708 248
TOIMISTO
Puustikatu 2
20100 TURKU
puh.921-500 727
fax 921-2334 320

Työttömien järjestö paisuu

Uusia työttömien yhdistyksiä perustetaan vauhdilla ympäri maata. Yli sadalla paikkakunnalla on toimivat yhdistykset. Ruokala-kahviloita ja toimistoja on puolella sadalla yhdistyksellä.

Yhdistyksissä toimii eri tehtäviin työllistettyinä (6 kk) kuitusenkymmentä henkilöä. Kuntien myönteisen suhtautuminen toiminnan tukemiseen on merkittävästi auttanut mm. toimitilojen saamisessa. Valitettavasti vielä on kuitenkin kuntia, joissa ei ymmärretä, että tukemiseen käytetty raha tulee moninkertaisesti takaisin hyvinkin nopeasti.

Yhdistyksillä, Työttömien valtakunnallisella yhteistoimintajärjestö TVY ry:llä, ei ole tällä hetkellä ainoatakaan palkattua työntekijää. Asioita hoitavat hallituksen jäsenet lukukuisten paikallistehdäviensä ohella. Tässä on syy miksi mm. tiedottaminen ontuu ja sitä arvostellaan aivan oikeutetusti.

TVY tarvitsee toimihenkilöitä, jotka keskittyvät yksinomaan keskusjärjestön tehtäviin ja tiedotuksen hoitamiseen. Asia on tiedostettu, vain palkkauksen tarvittavat rahat puuttuvat. Anomus Raha-automaattiyhdistykselle on tehty asian korjaamiseksi. Pidetään peukot pystyssä, että se tuottaisi ratkaisun kipeään ongelmaan.

Samalla on kuitenkin kehitettävä organisaatiota. On painokkaasti todettava, että tavoite ei TVY:ssä ole keskusjohtoisuuden kehittäminen. Paikallisyhdistykset toimivat työttömien hyväksi mahdollisuuksiensa ja

omien päätöksiensä pohjalta.

Mahdollisuudet ja tavat toimia ovat erilaiset, monimuotoiset toimintamallit ja ideat ovat TVY:n mielestä rikkautta, jota tulee tukea ja kannustaa.

Alueorganisaation kehittämisen tarkoitus on parantaa ja nopeuttaa tiedonkulkua. Se mahdollistaisi entistä suuremman joukon osallistumisen toiminnan kehittämiseen.

Tarkoitus on jakaa toiminta-alueeseen esimerkiksi vaikkapa työvoimapiireittäin. Alueen luonnollisesti syntyvään keskuspaikkaan pystytään saamaan TVY:n tuella riittävät toimintavälineet, mm. telefax-laite. Toiminta on nyt laajentunut niin, ettei ole mahdollista, eikä taloudellisesti järkevää kovinkaan usein kokoontua valtakunnallisesti. Alueelliset kokoukset, seminaarit ja koulutuslausekkeet ovat paljon tehokkaampia ja kustannuksia säästäviä.

Näin voitaisiin myös paremmin paneutua kunkin alueen erityisongelmiin ja olla esittämässä niiden ratkaisuja. Toiminnan kehittäminen vaatii kaikkien yhdistysten asiaan paneutumista ja ehdotusten esillä tuomista.

Pitää miettii myös lehtemme Karenssisanomien kehittämistä paremmin palvelemaan kaikkien tarpeita. Olisivatko ns. vaihdettavat alueelliset sivut käyttökelpoisia? Keskustelua pitää jatkaa.

SEPPÖ VAINIO
TVY:n varapuheenjohtaja

Kansanedustajat esittävät viittä miljoonaa työttömille

Kansanedustaja Eila Rimm (vas) on tehnyt talousarvioaloitteen viiden miljoonan markan myöntämisestä työttömien toiminnan tukemiseen. Valtiovarainvaliokunnassa parhaillaan käsiteltävänä olevaan aloitteeseen on yhtynyt myös sosiaalidemokraattisia kansanedustajia.

Rimmi perustelee talousarvioaloitettaan mm. sillä, että työttömien toimintakeskuksissa työttö-

mät voivat ylläpitää henkistä vireyttään, mikä puolestaan on edellytys ottaa mahdollisesti joskus tarjoutuvaa työtä vastaan. Työttömien toimintakeskuksissa voi harrastaa monenlaisia asioita, mutta useimmilla paikkakunnilla toiminta kärsii varojen puutteesta.

Talousarvioaloitteen kohtalo ratkeaa eduskunnassa budjetin käsittelyn yhteydessä.

Hämeenlinnan työttömät uusiin tiloihin

Hämeenlinnan Työttömät ry:llä on kuluvan vuoden alusta alkaen ollut käytössään oma toimistotila, joka saneerattiin käyttökuntoon työttömien talkoilla. 35 neliön toimisto on kuitenkin osoittautunut liian pieneksi.

– Toiminta on laajentunut ja kasvanut niin nopeasti, että isompien tilojen hankkiminen tuli välttämättömäksi, kertoo yhdistyksen puheenjohtaja Juhani Rantanen.

Uusi toimintakeskus on tarkoitus saada käyttökuntoon joulukuun alussa. Työttömät ovat syksyn mittaan remontoineet käyttöönsä tiloja Sibeliuksenkatu 8:ssa sijaitsevasta kaupungin omistamasta puutalosta, jota alkujaan on käytetty asuintalona. Neliöitä uudessa paikassa on 136.

– Uuteen toimintakeskukseen tehdään työttömille ainakin toimitus, ruokala, askartelupaja sekä koukussaali. Toimistoon ollaan saamassa asianmukaiset atk-laitteet ja telefax, Rantanen sanoo.

Edullisilla ruokapalveluilla Rantanen uskoo tulevina talvina olevan kysyntää, koska pitkäaikais-työttömyys lisääntyy ja yhä useampi työtön putoaa ansiosidonnaisen työttömyysturvan ulkopuolelle. Ruokaa on tarkoitus valmistaa joko työttömien omin voimin tai toimia yhteistyössä jonkin jo toimivan ruokapalvelun kanssa.

Rantanen uskoo, että työttömien yhteistoiminta on jatkuvasti laajenemassa, koska huoli työttömien henkisestä ja fyysisestä kunnosta

on kasvanut.

Maksavia jäseniä Hämeenlinnan Työttömät ry:llä on noin 40. Heistä noin puolet on aktiivisesti mukana toiminnassa. Osa toiminnasta vetää kuitenkin mukaan moninkertaisen osallistujamäärän. Esimerkiksi työttömien uimahallivuoroa käyttää hyväkseen säännöllisesti yli sata ihmistä ja kuntosalilla työkoile viikottain noin 40-50 työttömää. Tiistaisin järjestettäviin työttömien avoimiin palaveriiniin osallistuu keskimäärin 30 osanottajaa.

Juhani Rantanen kertoo, että yhdistyksen toimintaan osallistuu ilahduttavan monipuolisesti eri aloilla töitä tehneitä ihmisiä. Mukana on rakentajia ja elintarviketehtäjäitä, pari työttömäksi jäänyttä yrittäjää sekä eri alojen toimihenkilöitä. Akateemisilla työttömällä on Hämeenlinnassa omaa toimintaansa. Akateemisten kanssa Hämeenlinnan työttömät ry pitää säännöllisesti yhteyttä.

TAPIO SIPIÄ

Kaunis Veera on entinen työssäkäynyt, nykyisin työtön nainen, joka yhteiskunnan hänen osalleen antamasta, toivottavasti pikaisesti ohimenevästä osasta eli palkkatyön puutteesta huolimatta jatkaa elämänsä ilojen etsimistä, ystäviensä tapaamista ja silloin tällöin matkusteluakin ja tietää vaikeuksien olevan voittamista varten.

Kengät

Kuinka mukavaa, että kaveritkin ovat päiväsaikaan vapaalla! Äskettäin sain yllättäen vieraaksi vanhan tutun, Marjan, jonka kanssa oltiin nähdyt ennen vain kiireessä aamujunissa. Osoitteet oli ehditty vaihtaa, ja nyt hän istui kanssani kahvilla lounasikään, työtön kun on. Yritettiin puhua pirstavia, mutta vähitellen päädyimme kuitenkin siunailemaan nykytilannetta, ja rahapulaa.

Marja kertoi: "Mun mielestä kaikilla muilla ekaluokkalaisilla oli ihan upouudet talvilenkarit. Meidän Tintillä vaan vanhat liian tiukat saappaat. Mun rahat meni opintolainaan, ja kirppikseltä löysin kymppillä käytetyt oikeenkokiset kengät. Myyjä kattoi mua että osta ny, turkki silläkin oli päällä, menneen elämän muistona, myi kotinsa tavaroita. Mä ostin ne ja toivon ny, että Tintti huolii tällaset."

Kengät olivat kärjistä taivaita kohti kääntyneet rumanruskeat. Nousin ja kaivoin plankkilaatikosta punaista kenkämaalia. "Ota tää ja maalaa ne, onpahan sitten ilosemman näköset."

Muistelin, kuinka itse ekaluokkalaisena olin kulkenut isosiskon vanhoissa. "Siihen aikaan vielä luokan edessä jaettiin sellaisia kauheenruskeita sukkaa köyhille oppilaille, muistatko?"

"Joo, munkin piti laahautua sinne eteen ottaa niitä vastaan. Nykyään me vanhemmat pidetään kirppistä päiväkodin eteisessä, sukkaohusut vaihtuu oikeenkokisiin. Ja rahat menee

päiväkodin retkikassaan, ku niillä ei oo rahaa mihinkään." "Mää unelmaan aina sellaisista Kennedyn lasten mustista lakeerikengistä, joita sai katsella kuvalehden sivuilla. Sitä yhtenä keväänä mä sain uudet, ihan itse valitsemat keväjuhkakengät. Ennen juhlaa menin jonaanrautaan ja ne juuttu saveen, toinen jäi sinne. Juhlissa seisoin edellisuvoituissa varpaat kippurassa."

Marja naureskeli meidän opiskeluaikojen ostoksia: Pelastusarmeijasta haettiin kaikenlaisia miesten vaatteita, joita vanhemmat desifioi ja kauhasteli. "Sitten siirryttiin Anttilan asiakkaiksi ja myöhemmin käytiin jopa Stockmannilla. Nyt on kierros täynnä: kirppis on kaupamme!" "Nykyään saakin muodikasta ja makeeta kirppisiltä. Ja niitä on joka korttelissa." "Kohta niillä voi varmaan maksaa visalla. Muutenhan sille korille ei oo käyttöä."

Marja lähti kainalossaan työtön vanha talvitakki omalleen. Näin hänet pari viikkoa myöhemmin kirpputorin laidalla. Miten pyyhkii? "Ei kurjuutta kauheemmin. Ulosottovirasto muistutti televisioluvasta, ja poliklinikkalaskut söi työtön uimapuven. Etsin tältä nyt halpaa ratkaisua viimeksi mainittuun ongelmaan."

"Mitäs tyttös tykkäs niistä kengistä?" "Voi juku, nehän meni ihan upeina prinsessakenkinä, punaiset nauhatkin löysin niihin. Mitäs teille kuuluu?" "Ei sen kummempia. Poika sai ensimmäisen työpaikkansa kukausi sitten, nyt tuli kenkää. Se oli kenkäkaupan varastolla töissä."

"Toiminta on vastapaino toimettomuudelle" Valkeakoskella tavataan joka tiistai

Valkeakoskelle perustettiin kesäkuun alussa oma työttömien yhdistys. Yhdistysrekisteriin tarvittavat paperit paperit saatiin valmiiksi 7.6. pidetyn perustavan kokouksen jälkeen. Ennen virallisen yhdistyksen perustamista asiaa ehdittiin valmistella ja suunnitella reilun vuoden verran.

Alussa näytti siltä, ettei toimintaan tarvittavia resursseja ole riittävästi, mutta nyt toiminta on lähtenyt myönteisesti vauhtiin, kertoo Valkeakosken seudun työttömien puheenjohtaja Aulis Haavisto. Hänen mukaansa tärkeä innostuksen lähde oli tutustuminen työttömien toimintakeskuksen työhön Tampereella.

Työttömien tilaisuuksia järjestetään Valkeakoskella joka tiistai kello 10-14. Tapaamispaikkana on kaupungin omistama Ystävyysdent-

lo. Tiistai-palaverissa on ollut alustajia mm. Kelasta, Rakennustyöläisten työttömyyskassasta, työvoimatoimistosta ja mielenterveystoimistosta. Tapaamisia on tarkoitus jatkaa ainakin syksyn ajan.

Alussa mukaan tuli vain 4-5 osallistujaa, mutta nyttemmin mukana on ollut jopa 35 työtöntä. Tiedon tarvetta siis näyttää olevan, sanoo Aulis Haavisto.

Valkeakosken työttömien tavoitteena on saada käyttöönsä tila, jossa voitaisiin toimia monipuolisemmin ja useammin. Ainakaan toistaiseksi kaupungilla ei ole ollut mahdollisuutta osoittaa tällaista paikkaa työttömille. Nykyisessä paikassa ei ole mahdollisuuksia esimerkiksi ruokailun tai kirpputorin järjestämiseen.

Pitemmän päälle ei pelkkä keskustelu ja kiukuttelu tietenkään ri-

Aulis Haavisto ja Riitta Kärki toivovat, ettei Suomessa lietsottaisi eripuraa työttömien ja työssäkäyvien välille. Tällainen ristiriita on täysin perusteeton.

tä, muutakin on saatava, Haavisto painottaa.

Yhdistyksen sihteeri Riitta Kärki uskoo, että jatkossa toiminta tulee paisumaan ja laajenemaan roimasti.

– Voi olla, että laaja ja pitkäaikainen työttömyys on vielä niin uusi asia, ettei sen mahdollisia seurauksia ole tajuttu. Toisaalta alistutaan liian helposti siihen, että mitäpä minä tässä voin tehdä, Riitta Kärki

selvittää.

Riitta Kärki ja Aulis Haavisto ovat vakuuttuneita siitä, että asioihin kuitenkin voidaan vaikuttaa merkittävästi, kunhan riittävästi väkeä saadaan liikkeelle.

– Meidän työttömien on pidettävä ääntä itsestämme. Tällä hetkellä työttömien etuja kavennetaan kaiken aikaa ja työttömyysturvaan liittyvät pykälät ovat todella nurinkuri-

sia: mitään ei oikeastaan saisi tehdä ja kuitenkin pitäisi olla aktiivinen. Asioihin voidaan vaikuttaa esimerkiksi osallistamalla 4.11. järjestettävään suurmielenosoitukseen. Sinne tältä Valkeakosken seudulta mennään mahdollisimman suurella joukolla, haastateltavat sanovat.

TEKSTI JA KUVA: TAPIO SIPILÄ

Joulukortti työttömien tukemiseksi

Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö (TVY ry.) on julkaisut neljä erilaista postikorttia toimintansa tukemiseksi.

Puolueeton työttömien yhteistoimintajärjestö haluaa virittää yhteistyötä Suomen koulujen kanssa, jotta tämän kansallisen koetteluksen syyt ja seuraukset tulisivat paremmin ymmärretyk-

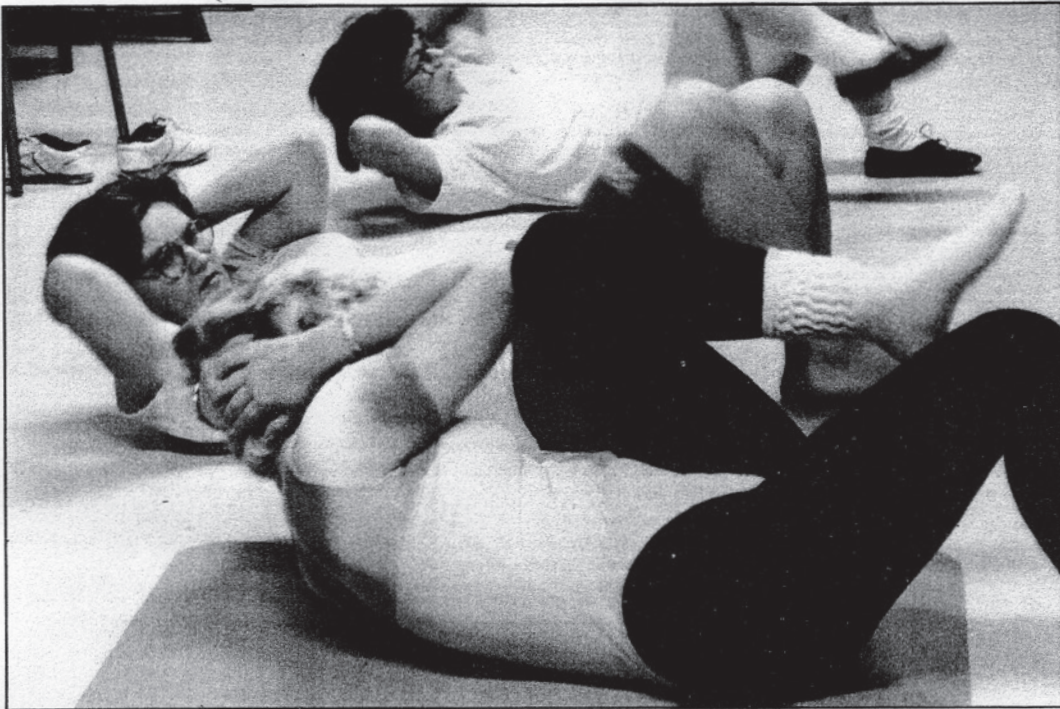
si. Samalla se haluaa tarjota oppilaskunnille keinon hankkia varoja luokkaretkiä ja muita harrastustoimintaa varten.

Syyslukukauden alkaessa kaikille Suomen peruskoulujen ja lukioiden sekä keskiasteen oppilaitosten oppilaskunnille lähetetään korttikampanjaa koskeva tarjouskirje. Periaatteena on, että jokaisesta myydyistä kortista (oh 5,-

mk) tilitetään markka työttömille, ja oppilaskunnalle jää kolmen markan myyntipalkkio jokaisesta myydyistä kortista.

Kortit kustantaa tamperelainen Aurora Borealis Jorma Marttala, jonka kanssa TVY ry. on tehnyt yhteistyösopimuksen. Aurora Borealis tiilittää sopimuksen mukaan työttömille kuuluvan osuuden.

Vantaa: jumppaa, velkaneuvontaa...

Leinikkiellä jumpataan säännöllisesti.

Vantaan työttömien sihteeri Soile Sillanmäki on huomannut, että työttömiä halutaan helposti käyttää hyväksi. Vantaalla on esimerkiksi pyydetty työttömiä ilmaistyövoimaksi Korson vanhainkotiin tekemään ruokaa, kun omaa henkilökuntaa on heitetty ulos.

Soilen mielestä on ristiriitaista, että ilmainen, ammattitaidoton työtön kelpaa ammattitaitoa vaativiin hommiin vanhuksia hoitamaan, kirjastonhoitajaksi tai sairaanhoitajaksi, mutta jotta voisi saada palkkaa vastaavasta työstä, vaaditaan siihen monen vuoden koulutus.

–Eivät työttömät orjiksi rupea,

painottaa Soile. Retkiin ja talkootoimintaan osallistutaan kuitenkin innolla vaikkapa seurakunnan kanssa.

Vaikka työttömyys ei naurun asia olekaan, osavat Vantaan Työttömät ry:n naiset suhtautua tilanteeseensa hymyssä suin. Tapasin Vantaan Hiekkaharjussa viisi naista ja yhden miehen, jotka kaikki suhtautuivat asiaansa vakavasti, mutteivät

ole jääneet kotiin murehtimaan omaa kurjuuttaan vaan osallistuvat aktiivisesti työttömien yhteistoimintaan.

Kurssi neuvonnassa

Työttömyys tuo mukanaan muitakin ongelmia kuin tekemisen puutteen. Yksi keskeisimmistä lienee nykypäivänä ylivelkaantuminen. Moini on jo pudonnut ansiosidonnaisesta tuesta peruspäivärahalta.

Myös monet ennen saadut tuet häviävät työttömyyden myötä. Esi merkiksi työttömän asumiskuluihin lasketaan vain yhtiövastike, vaikka sen lisäksi hän saattaa joutua maksamaan suuria lyhennyksiä ja korkoja kuukaudessa.

Vantaan Työttömät ry pyrkii mahdollisuuksiensa mukaan ottamaan osaa työttömien velkaneuvontaan. Kuluttajaliiton järjestämän parin viikon kurssin velkaneuvonnasta on käynyt pari yhdistyksen jäsentä ja he toimivat kaupungin työllistämistyöntekijöiden ohella vantaalais-ten velkasaneeraajina.

Tarvetta ei kuitenkaan saada tydytetyä, sillä neuvontaan jonottaa noin 575 henkilöä ja jo pelkkien paperien täyttämiseen menee aikaa useampi tunti.

Talkoilla varoja toimintaan

Vantaan työttömät ry on perustettu tämän vuoden maaliskuussa ja on kesästä asti toiminut Vantaan kau-

pungin tiloissa, Leinikkitie 22:ssa.

Toiminta Vantaalla on täysin omavaraisista, mitään erityisiä avustuksia ei ole saatu. Kaikki toiminta perustuu vapaaehtoisuuteen, sillä velvoitetyöllistettyjäkään ei ole ainakaan vielä saatu.

Siellä järjestetään ahkerasti erilaisia kursseja. On jumppaa, luontoretkeä, maalauskurssi, tanssia, shakinpeluuta ynnä muuta pitkin viikkoa. Viikonloppuisin järjestetään silloin tällöin työttömien omia taidenäytteilyitä ja keskusteluseminaareja.

Työttömät sanovat keskustelun muiden työttömien kanssa olevan eräänlaista terapiaa, jonka avulla osataan nauraa vakavillekin asioille.

Vantaalaiset ovat osallistuneet ahkerasti myös laajempiin projekteihin. Keväällä järjestettiin roska-retki, jolloin yhdessä liikuttin luonnossa ja siivottiin siinä sivussa. Lisäksi ollaan oltu mukana riihiprojektissa, jossa Westerkullan kartanon vanha riihi entisöidään maatalousmuseoksi. Toiminnan tueksi on nyt menellään talkoorinki, jonka avulla yritetään värvätä ihmisiä vapaaehtoiseen talkootyöhön ja sen kautta kerätä varoja yhdistyksen toiminnalle.

Vieläkin häpeillään

Vantaalla on työttömiä 16000–17000 riippuen laskutavasta. Työttömien yhdistyksessä väkeä käy noin satakunta henkeä viikossa. Erään Vantaan yhdistyksen kävijän mukaan monet työttömät vielä häpeävät omaa työttömyyttään eivätkä uskalla tulla toimintaan mukaan.

– Olishan se hyvä jos tällaisia yhdistyksiä ei tarttis, mutta luultavasti tullaan pysymään pystyssä kauan, kommentoi eräs jumpparyhmän jäsen. Vantaalla osataan kuitenkin selvästi ottaa kaikki positiivinen irti yhteistoiminnasta ja nautetaan paljon!

TEKSTI JA KUVA:
KATARINA ERIKSSON

Toijalassa toivotaan:

Tulkaa mukaan naiset ja toimihenkilöt !

Toijalassa työttömien yhdistyksen toimintaan pitäisi ehdottomasti saada mukaan lisää naisia ja eri tasoilla töitä tehneitä toimihenkilöitä, vetoaa paikallinen työttömien puuhämies **Jorma Nerama**.

Nerama kertoo, että keväällä perustetun yhdistyksen toiminta on aivan liian paljon työttömiksi jääneiden paperi- ja metallimiesten harteilla. Uusia ajatuksia ja toimintamalleja löytyisi varmasti paljon kunhan aktiiviseen työhön saataisiin mukaan muilta aloilta tulleita ihmisiä.

– Sen lisäksi, että toiminta laajeni, voitaisiin kaataa niitä yhteiskunnallisia raja-aitoja, jotka aikaan työelämässä ovat olleet ehkä korkeitakin. Toiminnan edistymisen kannalta ei ole ollenkaan hyväksi, että vain nykyiset aktiivit kertailevat vanhoja ideoita. Vereksiä voi-

mia on saatava mukaan.

Neraman mielestä kaikkien alojen ja ammattiryhmien työttömien toiminta on nyt todella tärkeää, koska työttömiä yritetään lyödä jatkuvasti. Eduista huolehtiminen vaatii työtä ja määrätietoisuutta.

Toijalassa työttömät kokoontuvat omaan tapaamiseensa joka keski- viikko kello 12-14. Kahvittelun lisäksi ohjelmassa on alustuksia ajankohtaisista aiheista. Kaupungin edustajan alustuksen pohjalta on puitu mm. kaupungin talousarvion vaikutuksia työttömien kannalta. Lisäksi kokouksissa on käsitelty mm. pankkitoimintaa, sosiaalipoliittikka ja eläkeasioita. Tapaamisien on osallistunut 10-15 työtöntä kerrallaan.

Eniten porukkaa saatiin mukaan työttömien kesäpäiville Vanajanrantaan. Kesäpäiville lähti noin 30 ih-

mistä osallistumaan onkikilpailuihin, petankipeliin, saunomiseen ja muuhun leppoisaan toimintaan.

– Ensi vuodeksi yhdistys tekee ensimmäisen perusteellisen toimintasuunnitelmansa. Sitäkin varten ideoita pitää saada myös niiltä, jotka eivät tähän asti ole toimintaan mukaan lähteneet. Työtä työttömien asiointien ajamisessa varmasti riittää, koska työttömien vähäisiä etuja aiotaan yhä heikentää, päättelee Nerama.

TEKSTI JA KUVA: TAPIO SIPILÄ

Jorma Nerama liikkuu työttömien yhdistyksen asioita hoitaessaan Toijalassa polkupyörällä. Hän toivottaa yhdistyksen toimintaan tervetulleiksi paikalliset työttömät entistä suuremmalla joukolla.

